

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊ ခွမ်၊ လိတားအစွဲ၊

လိတ်ရဲဉ်း(၁၂)

ဗွေခင်းတန် ကောဝိဒ (မေတ္တာစရိယ)

နိုင်းငန်းတေား ဗဟိုသံဃားဝွန်းဆောင်း
ဝိန်းနယ်သီးသင်း တနယ်လုမ်းဆင်းရာ၊
ဇေနာရာမ လိတ်သွဉ်တို့က် - ဝိန်းသီးသင်း

တဲမ်း

ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ

အမိုင် [၂]

၁၃၇၆-ဟးနိုန်း၊ ဒိုင်စစ်လာဗွေနီ၊
ဗျ၊ထန်း ဒုတိယအလင်း အုပ်ပေါင်း (၆၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊ ခွမ်လိတာအစွဲ၊

လိတ်ရဲဉ်း (၁၂)

ဗွေစင်တန် ကောဝိဒ (ဓမ္မစရိယ)

(ဓမ္မစရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ)
(နှင်းငန့်တော၊ ပဟိုးသယံးဝွန်းဆောင်း)
ဝေင်နယံးသီးသဲင်း၊ တနယံးလုမ်းဆဲင်းရာ၊
ဝေဏာရာမလိတ်သွဉ်တို့က် ၊ ဝေင်သီးသဲင်း

တဲမ်း

ဘားဘားရေ၊ ပဟုသုတ

အမဲင် (၂)

၁၃၇၆ - ဟုဇုန်၊ ဒိုင်စေတ်လာဗွေနီ၊
ချုထန်၊ ဒုတိယအလဲင်း၊ အုပ်ပေါင်၊ (၆၀၀၀)

ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

မာတိကာ၊ လိတ်ကဏ္ဍစဉ်း

၁။	ငေါင်းတဲးအွဉ်	က
၂။	ဘုရားဖွဲဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ (အောင်းအထန်း၊ ၈-ပါးခန့်)	၁
၃။	တရားဖွဲဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ (နမော တဿ အဖွင်)	၄၁
၄။	သဗ္ဗိတိယော အဖွင်	၄၃
၅။	မိုးကျောင်း၊ ဝိသားခါး အကျောင်း	၄၃
၆။	မာ ဝါ၊ လစ်၊ခမ်း	၅၃
၇။	သံဃားဖွဲဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ ပဉ္စဝဂ္ဂိ၊ ၅-ပါး အကျောင်း	၅၅
၈။	ဗွေရဟန်းသီး ကဆိုးဗားဝါး အကျောင်း	၅၇
၉။	ဒါးနဖွဲဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ ပရိက္ခရာ၊ ၈-ပါး အကျောင်း	၆၁
၁၀။	လူထာ၊ သားသနားလေတွင် - သားသနားဗေတွင်၊ ကွားပွဲ၊ လူဝင်၊နီဝတ္ထု	၆၄
၁၁။	သီးလဖွဲဆဲင်းရာ၊ သရဏဂုံးအဖွင်	၆၈
၁၂။	ဥပုသ်သဉ်သီးလခရာ	၇၂
၁၃။	ဘားဝနားဖွဲဆဲင်းရာ၊ ထာထာသားပိုမူးဝတ္ထု	၇၉
၁၄။	ငေါင်းရီလွှဲခန့်	၈၃
၁၅။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး	၈၅

ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်အွဉ်

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်၊ စွမ်းလီတာ၊ ဗဟိုသံဃာအဖွဲ့၊ ပွယ်မော့
ခွဲ၊ ဝေင်၊ နယ်ပင်လောင်၊ ကျောင်း၊ နောင်တရားကို ဆွဲ၊ ဖျတ်ချက်
အလ၊ -

နေင်း၊ ၁၃၅၅-ဗား၊ ဗဟိုသွဉ်တန်း၊ အမိုင် (၁၀)အတွက်တာ၊
ကအွဉ်းထွေ့ခါးဒါး “ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင်(၂)” နှ်းတဲ
ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွေ့အကျောင်း၊ ဗွေပေါင်၊ သံဃာ၊ ဖေးတာ၊ ဝွန်း
ယင်းနဲင်းနှ်းတဲင် နေးတွမ်းမေတ္တာ၊ တဲမ်းဖေးဗား “ဘားသားရေ၊
ဗဟုသုတ” အမိုင် (၂) ယိုနောင်၊ သွ။

“ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ” ကရို၊ နှ်း၊ ဗုဒ္ဓဘားသား၊ ဟိန္ဒူ
ဘားသား၊ ခရစ်ယာန်ဘားသား၊ အစ္စလာန်ဘားသား၊ ဘားသား
တန် (၄)မျိုးအကို ကအိးတဲမ်းယိုနှ်း၊ ထွာဒျား၊ ဗုဒ္ဓဘားသားရေ၊
ဗဟုသုတဖိုးနောင်၊ သွ။

ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတကရို၊ နှ်း၊ အဝ်းအာတန်၊ ကွဲးထွေ့၊
ထွားချင်းဗား၊ သွဉ်တန်းသားအရွယ်းတွမ်း၊ ဗဟိုသွဉ်တန်း၊ မျိုးနီ၊ ပေါင်၊
တဲင် တဲမ်းထန်းဖေးဗား၊ ကအဝ်းလိုးသေမြိုင်၊ ကအအဝ်းလိုး၊ ကျင်၊

ခ ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

သွံ့အိမ္မိုင်၊ ထာ၊နစ်သက် ထာ၊ယျမ်းအံး ရတနာသွံ့ပါ၊လောင်းတွမ်း
ကံး ကံးအကျို၊ဖုံး ဖေးနေးကယိန်းတလာအိမ္မိုင် - စတင် အစား
ဖုံးနပ်၊လွမ်းသွ။။

မဉ်းသွဉ်ထူး မဉ်းလွှ၊ထွားသူ၊ ဖေးနေးကသျှင်တင် ဘုရာ၊ဖွဲ
ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ၊ တရာ၊ဖွဲ၊ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ - စတင်
တမ်းလွေ၊ ပဉ်ခန့်၊ခန့်၊ နှိုင်းနှောင်၊သွ။။

အဟွိုန်အထီး မဉ်းအာနပ်၊မ၊ ထာ၊သေတရာ၊ (ပညား)လ၊
အာ၊ ထာ၊သေတရာ၊ အင်းအာမ၊ ချမ်းမာ၊ ဒေါ၊ဖြ်း အုံအင်းလွဉ်၊
သူးသေ၊ သူးသေနှိုင်းနပ်၊မ၊ လ၊ယို ထာ၊ချမ်းသားနပ်၊သွ။။

ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ မီးမဉ်လ၊မွေး ထာ၊ချမ်းသားတဲ့ နေးတွမ်းသ၊
မဉ်သေတင် သွဉ်ဒေါ၊ကျပ်ထွား လွှ၊တဲးဝါးလွသွေ့၊ ကသေကဒါး
အတို့င်၊ နေးထူးကျင်၊သွံ့၊လွေ၊ မဲဉ်းမဲဉ်းသွေ့၊ မဉ်းနေးထူး ကျင်၊
သွံ့၊လွေ၊ မဲဉ်းမဲဉ်းနပ်၊ ယိုခါ ဆိုင်းတား အကျို၊အောင်းအာငါးနှောင်၊
သွ။။

ဘားသာရေး ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

၈

* ဗဟုသုတ - ဗုဒ္ဓဘားသာ
 ကလိုသေနာ - တွက်တာနစ်ရာ
 တဲမ်းဖေးသွရင် - ခွန်နင်သွဉ်ဟ
 ကျင်သွံနာ - ချမ်းသာ လင်ငါ ॥

* ဗဟုသုတ - ဗုဒ္ဓဘားသာ
 နေးထူးသွဉ်သာ - ခွိုင်းကားအများ
 နမ်းယိုတွမ်းသ - ယံခွလွေဟ
 ဆုကွီဒျာ - မေတ္တာ ပသာငါ ॥

*

*

*

စင်တန် - သီးသင်း
၁၃၅၄ - ဟး ၊ ဒိုင်သီးလာဗွနီ

ဘားသာရေး ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဘုရားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

ဗွေ့ဘုရား အောင်းအထန်း ၈-ပါး (၈) မျိုး

အောင်း ၈-ပါး ကရိုနောင် -

၁။ အောင်း မာရ်နတ် (ခွန်သုံ)

၂။ အောင်း အာဠာဝက ဘီလူး

၃။ အောင်း နာဠာဂီရီ ဆင်

၄။ အောင်း အင်္ဂုလိမာလ

၅။ အောင်း စိဉ္ဇမာန

၆။ အောင်း သစ္စကပရိဗိုဇ်

၇။ အောင်း နန္ဒောပနန္ဒ နဂါး

၈။ အောင်း ဗကဗျဟွား ယို (၈) ပါးသွ။

ကအောင်းမာရ်နတ် ခွန်သုံအကျောင်း အဖွဲ့

ဘုရားလောင်း ခွန်သီးဝတ် သက်တေားလ၊ ၂၉-နေင်း
တွင်းနပ်၊ တေားထွက်ထန်းတခြာ၊ ကျင်းဒုက္ကစရိယား ၆-နေင်း၊
“အကျင်းယိုနပ်၊ မာယပ်၊ခြင်နမ်းလွမ်း၊ အကျင်းထွာအီ ဘုရား
မွေးတမ်း” ယူးနိုင်းနပ်၊ထွူတင် တွဲယင်းသွမ်း၊ သွဲဆောင်းယင်း
သွမ်းအာဟားရ နောင်သွ။

တို့သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ဟား၊ ဒေဉ်ရုတ်လောဗ္ဗေရောင်နပ်၊ ကျွဲလွေအုံအောင်ခန်း ဒုံတန် သေနာထု၊ ညောင်းမွူးတန်ဆလ၊ မဲ့ငါတော့၊ ခွယ်ကွဉ်၊ သုဇာတား လွဉ်ကပ်သွမ်၊ ဖိုးနဲဉ်းထီတင် လက်ခံထွဲတွော့၊ ကျွဲလွေတော နေရဉ္စရား ထီခြောင်ထု၊ နောင် သွ။

သပ္ပိယံးထီနောင်ကိုထွဲတင် သွဲခန်းသွမ်ယာ လစ်ဆီ ကွတ်ငါထွဲတွော့၊ ကျွဲလွေအုံရူးတောခန်း အင်းချင်းမွူးခြာ၊ မွူးတိန်းဟာတင် ကျွဲလွေတော မဟာဗောဓိညောင်းမွူးတန် ဆလနောင်သွ။

တို့နပ်တင်ခါ တဖူးလောင်း သောတ္တိယ ကလူးဆွမ်းဒါ၊ မီးသွမ်သဲဉ်နပ်၊ သဲဉ်မီးနာ၊ ဖြေလီတွော့၊ ထွာတောစွဉ်း ပလ္လင်း၊ ဘုရား ထင်းအုံဒင်းထွဲတင် “ပေါးခွေတထွာတင်းဘုရားနပ်၊ ခွေခံ ထွိုင်းတောင်း” ချသမိဋ္ဌာန်းစွဉ်း နဲင်းနောင်သွ။

တို့နောင်ခါ မာရ်နတ်ခွန်သုံနောင်၊ ထိုမ်းဂိရိမေမလာ ဆင်တန်ထွဲတင် အပ်အံ့၊ အလူခမ်း ဝသဝတ္တိ၊ ခီးလင်စွဉ်းစွဲ၊ ခွန်သုံတပဲ၊ စွဲဖိုးနပ်၊ အာမွေးအာမိုင်းစွဉ်းထာ၊ လင်တို့က်ရောင် ဘုရားလောင်နောင်သွ။

တို့ကြံ့ခိုင်းမိုင်၊တို့ကြံ့၊ မလ၊ ခ၊ခိုင်းမိုင်၊ခ၊ မဟး၊
ရားခိုင်း မိုင်ရား မခိုင်း၊ ဘုရားလောင်၊ အမ်းချားတနွင်းနွင်း
တိုင် ခွန်သုံသ၊လျားမွေးစွဉ်းထာ၊ မာရားတိန်းတဒီးတမ်းတွာ၊
ဒေါ၊ တောငေါင်းခိုင်းယို “ဟွေ - သီးခတ်၊ အမ်းပလွင်းလောင်း
နောင်၊ လင်၊ထို၊ယိုခါခါလှဲင်း” ရှိ၊ခိုင်းနပ်၊။

တို့နပ်၊တွာ၊ ဘုရားလောင်၊ ဒေါ၊ချာခိုင်းယို - “ပလွင်း
ယိုအတာ၊ နာ၊မာ၊ဟးဖို ပါးရမ်းမိုင်၊ခါ၊ (နာ၊လူးဖိုထာ၊မိုင်၊ခါ)
အဉ်းနယ်ပါ သက်သေးလှဲင်း ” ရှိ၊ချာဖေး စတင်ခိုင်းနောင်၊သွ။

ခွန်သုံတဲ့ “ ပလွင်းနပ်၊အတာ၊ ခွေကမာ၊ဟးဖို ပါးရမ်း
(ခွေကလူးဟးဖိုထာ၊) နပ်၊ ခွေစွဲ၊ဖုံးယို အမ်းသေ”ရှိ၊ခိုင်းနပ်၊တိုင်
အစွဲ၊ဖုံးတဲ့ “ နီအောင်၊သေ၊ နီအောင်၊သေ၊ မွေးမွေး ” ထောက်ခံ၊
တမျိုးတမာ၊လွဉ်၊ ခိုင်းနောင်၊သွ။

တို့နောင်၊တွာ၊ ခွန်သုံရှိ၊ “ ပလွင်းနောင်၊အတာ၊ နာ၊မာ၊
ဟးဖို ပါးရမ်းမိုင်၊ခါ (နာ၊လူးဟးဖိုထာ၊ မိုင်၊ခါ) နာ၊သက်သေး
ပါနေဟောင်း ” ရှိချာခိုင်းနောင်၊တိုင် -

ဘုရားလောင်၊ရှိ၊ “ ဘဝလောင်းလင်နပ်၊ အဉ်းကိုင်ချာ
ခွေကထွာဝေသ၊န္တရားခါနပ်၊ ခွေလူးအာငါးထာ၊တိုင် ဟံးတန်
ပထဝီ၊ လင်၊တသွိုးဟးဖို နွတ်၊လင်း၊ ဟံးတန်ပထဝီ၊ယိုနပ်၊ ထွာခွေ

အသက်သေးသွဉ်သနယ်”

ဘုရားရှု ယီးလင်ဟံး၊ ကထင်းအွဉ်းနယ် အသက်သေးခံး
 နဲင်းနောင်တင် ဟံးတန်ပထဝီးတဲ့ တလင်းချင်၊ တသွိုးသန်၊ ဟံး
 ငေါင်းတဲ့ ဝေါက်အွန်အန်နေးစွဉ်းတော့၊ ခွန်သုံတဲ့ ထုံစွေးစွဉ်းအဆင်၊
 အလိုလင်ဖုံတဲ့ လီလာဗြိခြာ အငေါင်း၊ လွင်းလိန်း၊ ဖင်းဖိန်းပြေပြေ
 လို့စွဉ်းဒျား နောင်သွဉ်။

ကွပ်နောင်မ၊ ပထမယိုတခီးနပ်၊ နေးတွမ်းပါးရမီးတင်
 အောင်းထိုစွဉ်း မာရ်နတ်ခွန်သုံ နောင်သွဉ်။

* ခွန်သုံမာရ်နတ် - လွဉ်သတ်နီဗွေး
 တို့က်ခမခေါင်း - တနွောင်းအုံလွေ၊
 ဟံး ပထဝီ - သေထီးခြောက်ဖေး
 ခွန်သုံနမ်း - ဟွိုန်ငမ်း လွင်းတနေ ။

* အောင်းခွန်သုံဟွေး - ယိုမွေးနီဗွေး
 ဟွိုန်ဗားနပ်တွက် - နစ်သက်ငါလွေ၊
 ပီနောင်ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
 ဂုဏ်းဘွရ်တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနပ်နေ ။

(တောင်းခါ - နင်ဝသုန္ဒရေး ဆွေအကထုံးထီတင်
 ထီမွဲ၊ အိဉ်စွဉ်းထိုစွဉ်း ခွန်သုံစွဲစတင် ကဒေါ်နဲင်းနပ်၊ ကဟော်၊

နိုင်းနပ်၊ ကတဲမ်းအရုတ်နိုင်းနပ်၊ ဖုံးနပ်၊ သံးဂါးယနားတင်း၊ ဂန္ထဝင်း ပိဋကတ်ကို တပါသော့တောင်း၊ ငေါင်းလွှဲတန်ဖုံးချားသွ။

မီးမည်သေစင်း အခရားနောင်၊ ထွားသော့ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌ ကထာ - စတင် ကျမ်းတန်ကိုတွမ်း တသေနားတောင်း ပါဠိသား နောင်၊ ထွားသော့ သာသနာ့ရောင်ခြည် အတွယ်၊ ၁၁၊ ၁၃၅၂၊ ဒိုင်သံဗွေ (၂၉-၁-၉၂) အမိုင် (၂) ကိုနပ်၊နော။

အောင်းခွန်သုံအကျောင်၊ ထွ။သွ။

၂။ ကအောင်း အာဠာဝကဘီလူ၊ အကျောင်၊ (အဆဲဉ်း)

အိုးစခါ အာဠာဝကဘီလူ၊ အောင်းအုံ အားဌဝိးခမ်း၊ ညောင်းမွူးတန်လောင်းနပ်၊သွ။ ပေါးလို၊ဖျော်လွဉ် ညောင်းမွူးဟေ့၊ ကိုနောင်၊ ထွာဘီလူ၊ဆား၊ ဘီလူ၊အံးစဉ်းချားလွဉ်းလွဉ်းတင် တိုး တလဲင်းတော့၊ ခွန်တန်နမ်း လွေ၊လော်တခြာတင် သမ်းသင်၊အုံ ပဆားမား ညောင်းမွူး ဆလနောင်၊သွ။

တိုးနောင်၊တော့၊ ဘီလူ၊ကျံးအံး ခွန်တန်နပ်၊တင် ခွန်တန်ဂို၊ “အဉ်းစွ၊ခွေဟဲ့င်း၊ နာ၊မဉ်းအဉ်းစွ၊ခွေနပ်၊ ဒိုင်တဖျိုင်၊ တွမ်းလို၊တဖြာ၊ ခွေအီးပသာလွဉ်ဖေးနာ၊ ပနီ၊ပနီ၊” ခွန်အားမခံ၊ နိုင်းနောင်၊တင် ဘီလူ၊အဉ်းစွ၊သင်၊ ခွန်တန်နပ်၊သွ။

အားဌာဝီခွန်တန်တဲ့ တိုင်းပင်းတော့ အဝွန်းတန်ဖုံးထွဲ့တင်
လွေ့စွဉ်းထောင်းကိုတွေ့၊ ဟဲ့ထန်းတနီ၊ တဖြာတဖြာ ထွဉ်းလူးထီ
ထွဲ့ ထွဉ်းလွေ့ပသာ ဘီလူးဒဲဉ်၊ “ပသာဒဲဉ်ယို မဉ်းထွဲ့မဲ့ သဲင်ခန်း
နားလမ်းတဲ့ လူချာ” ကိန်းဒေါ့သ၊ ရေးဖေးခန်း နဲင်းနောင်သွဲ့။

ခွန်တန် ကအားမခံဘီလူးနပ်၊ နေင်းကားယို နေင်းကား
နပ်ငါ နဲင်းနောင်သမ်းတပါတင်းတင် ထောင်းသား ကထင်းလို့
တွေ့၊ လမ်းသောင်လမ်းခါး အွဉ်းလင်ပြားတော တမြို့၊ လို
တသေတောင်း လွေ့ထူးမား၊ ပသာဖေးဟး ဘီလူးဒဲဉ်၊ ဘီလူးအံး
ထိုလို့အကျောင်၊ လိုဖုံးကထင်းသေတင် အံဟောင်လွှာ၊ ပငါ
ပရာတွေ့၊ လိုအပဲစ်သားတဲ့ ထွားတဖြာဖြာ ထီးခွမ်၊ ထောင်း
အောင်းခြင်ခြစ်ထိုစွဉ်းထာနောင်သွဲ့။

တို့နောင်တင် ထိုမ်းခွမ်ထူးတော လိုပေးကအောင်း
တွေကိုဖုံးနပ်၊ ပသာလွေ့ဘီလူးထူး တနီတဖြာတဖြာနပ်သွဲ့။

လိုဖုံး ကထင်းသေအခရာတင် ပိုပေးသားဖုံးတဲ့နောင်၊
ကအောင်းနမ်းလောင်းသားဖုံးတဲ့နပ်၊ လွင်းထန်းထို လွေ့အံတော
အရပ်လင်၊ ပိုမဉ်းတန်တန်မ၊ သဲင်ချာပွိုန်းနပ်သွဲ့။

ကထင်းည တဆီနီနင်းတွေ့၊ ထိုမ်းလိုပေးမင်းသော့၊
တွေ တဖြာဖြာ၊ မော့တမ်းဒွမ်တင် အမတ်ဖုံးရိုး - “ဩဗွေး-
လိုပေးလင် အဲဉ်ထမ်းဒွမ် တဖြာဖြာ၊ အမ်းကိုင် နီဗွေးပို ကလွဲး
မစားနီ၊ အာဠာ ဝကကုမာရ နှ်းလွမ်းဗွေးဩ” လောင်းခဲင်းနောင်၊
သွ။။

ခွန်တဲ့ “ မဉ်းပသာတောင်း ခွေပိုတဲ့ ခွေယို သံးအီးသီ
လဲင်း” ယူးနဲင်းနှ်းတင် ထွဉ်းပသာစွဉ်း အပိုပေးနောင်တွေ့၊
နှ်းမိပုရာတဲ့နှ်း၊ အသွဉ်းအသယ်းဖုံးတဲ့နှ်း၊ အမ်းဌိုးရောင်ရင်
ထာတွင်၊ အမတ်ဖုံးနှ်း ထူးရိမ်ပွောလင်နှိုင်းနှိုင်းထိုစွဉ်း ခွန်ပေး
အာဠာဝကကုမာရ နောင်သွ။။

ခွန်ပေးနှ်း မွူးရောင်ယို အီးပသာလွေသွ။ ဘီလူးထူး
အီးထွာသွ။ ဘီလူးဆား ကရိုးနှ်း နီဗွေးဘုရာ၊ အောင်းသေ၊
နေးတွမ်းဉာဏ်း ထင်းထွားတွေ့၊ ခွန်ပေး အာဠာဝက ကုမာရနှ်း
တိုးတနီ၊ခါ အီးလုသွံမက် သွံဖိုလ်း၊ အီးထွာ အနားဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်း၊
အာဠာဝက ဘီလူးနှ်း အီးလု တမက်တဖိုလ်း၊ သတ္တဝါးပေါင်၊
သွစ်သောင်လစ်ရောင်ဖုံးနှ်းတဲ့ အီးလုလွတရာ၊ ထီးသေခါ၊
နဲင်းနောင်တင် မွူးတိန်းဟာနှ်း အမ်းအိုး သာဝတ္ထိခမ်း၊ ဇေတ
ဝုန်းကျောင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ကျွဲလွဉ်အုံသော့၊ အာဠာဝကဘီလူးခင်း

လမ်း နောင်သွ။

အာဠာဝကဘီလူးတဲ့ အင်းဟိမဝန္တာ လူသီးအစီအစွေး
သင်၊ လွှဲထွဲတင် နေ့တွမ်း တံ၊ခိုအမျိုးမျိုး၊ ဖန်ဆင်အမျိုးမျိုး၊
ကျုံးတို့က်ထို၊ နီဗွေးဘုရားတဲ့ လေးတောင်း၊ ပွင်းဗွေးဘုရားလဲ့
အင်းပီပဲ့ပဲ့ချား၊ နေ့တွမ်း အနယ်ပေါင်အာ တို့က်သတ်တဟာ
သူးသူး တိန်းတထွာရာတင်းတင် ကျုံးအံးနွောင်နေတောတွမ်း
ပျဿနားတော့၊ ရီစွေးခန်း နီဗွေးဘုရားရိုင်းယို -

“ ကီသုဝ ရိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ - လောကကိုယို
လို၊ခိုဥစ္စား အယံသွတ်နောင် ထမိုင်၊ ”

နီဗွေးဘုရားဖြေးချာ “သဒ္ဓိဝ ရိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ -
လောကကိုယို လို၊ခိုဥစ္စား အယံသွတ်နပ် သဒ္ဓါး”နပ်သွ။

မည်ရီရိုင်းမိုင်ရီ နီဗွေးဘုရား ဖြေးချာလူလို့လွှဲလွှဲတင်
အာဠာဝကဘီလူးတဲ့ ချ၊မားန၊ ချ၊ဒေါသ၊ ခမ်းနွမ်းတောလှိုင်း၊
ဝိုင်းဝေါက်ဆယ်ကပ် ဗွေးဘုရားမျတ်နောင်သွ။

ဘုရားဆွဲမ၊ အာဠာဝကဘီလူးတဲ့တထွ။ လူသီးဖုံးတဲ့
သားဝ၊ ထားတဲ့လေ၊ ပါ၊ကပသာလွှဲ ခွန်ပေးနပ်တဲ့ဖျော်၊ သို့သာ
စွင်းချားလို့ဝင်။

“ခွန်ဘီလူးဟွေး - ယို နာထာအံးတာ၊ နီပသာဖေး
ခွန်ပေးတဖြာ၊ နာမီးမည်အံးတဲ့ အံးဟိုင်း၊ မီးမည်အွင်းတဲ့ အွင်းလှိုင်း၊

နာမည်မာရ်ခေါင်းမိုင်းတဲ့ လူများ”ရိုးခိုင်းနှင်းထွေတင် ခွန်ပေးနှင်း ဖေးငါ
လွေ့ဘီလူး၊ ခွန်ဘီလူးနှင်း လူလဲဦးတမက်တဖိုလုံး၊ ထွာလဲဦးသော
တာပန်းတဲ့ တရင်း၊ ဘုရားငါလဲ တရင်းနှင်းမ၊ အဝင်သ၊မွေးစွဉ်း
ဝင်း၊ ယေဘွဗင်ခွန်ပေး ဖေးတောဘုရား၊ ဘုရားတဲ့ ဖေးချာတော
ခွန်လို၊ ခွန်လိုဖုံး ကတိန်းအီသင်ချာယင်း ခွန်ပေးနောင်တင်
ခွန်တန် ခိုဆွမ်းအခရား၊ ကထင်းသေဗား အကျောင်းအခရားနှင်း
သ၊ရောင်းသ၊ရေး ပငါပရား၊ တွိုးနောင်ခါ နီဗွေးဘုရားတဲ့ ကျွဲလွဉ်
တွဲသွမ်းဝင်းကို၊ တွဲနီသွမ်းထွေ သွဲသွမ်းယောင်းတင် အွီးအင်
တရား ဟော်ကျားဖေးတွေ့ ပရိသတ်ပေါင်း သွမ်းသောင်းလစ်၊
ရောင်ဖုံးနှင်း လူလွစွဉ်းတရားဖုံးသွေ။

ခွန်ပေးဟတ္ထက အာဠာဝက ကထင်းတန်နှင်း ဆယ်ကပ်
ဗွေးဘုရားထွေတင် အားထွတ်တရားတွေ့၊ ထွာစွဉ်း အနားဂါမ်း
ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပစ္စေလစ်ပါ၊ လူးဘုရား၊ လူးသံဃာနှင်း ထွေခွါဒ်များဝွေ
တင် ဘုရားလဲဦးဖေးစွဉ်းများ “စတုသင်္ဂဟဝတ္ထု” တေဒင်ဘွဲ့
နောင်သွေ။

ကွပ်နောင်မ၊ ဒုတိယယုတဒီးနောင် နေးတွမ်းမေတ္တာတင်
အောင်းထိုးစွဉ်း အာဠာဝကဘီလူး နောင်သွေ။

- * အံ့အယားယို - လိုပိုသိမ်ထူး
- အာဠာဝက - ယက္ခဘီလူး
- တို့ကြံ့ခးဘုရား - တနားလေသူ
- နွှင်းလတမ်း - ပွေးစပ် အောင်းဖျင်သွ။ ။
- * အောင်းဘီလူးဟွေး - ယံမွေးနီမွေး
- ဟိုန်ဗားနပ်တွက် - နစ်သက်ငါလွေ
- ပိနပ်ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
- ဂုဏ်းသွန်တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနပ်နေ ။

အောင်းအာဠာဝကဘီလူးအကျောင်၊ ဝွေသွ။

၃။ ကအောင်း နာဠာဂီရိ ဆင်အကျောင်, (အအဲဉ်း)

ဘုရားစိုး အိဉ်းစခါ ဒေဝဒတ်နဝ်, လွဉ်လဝ်းဘုရားနဲဉ်းယို-
“ဩဗွေ - နီဗွေနဝ်, ဖြားလဲဉ်း၊ အံခွဲခွဲခန်းသွာ့ထာ၊ ရဟန်းမူး
ရဟန်းရို၊ တကာမူး တကာရို ကားကအဝ်းဖုံနဝ်, နီဗွေအဝ်လို့လို့
ခန်း ခွေသွဉ်း၊ ခွေသွဉ်းခံးထွားထိန်းချား” ကိတသဉ်ဆော့စွဉ်းအား
ဏား နဲဉ်းနောင်သွ။

တိဉ်းနောင်တော့, နီဗွေဘုရားရို, “ဒေဝဒတ် - အခွင်,
အရေးယိုနဝ်, တွမ်းနာ, တသေခန်းလျားတောင်း၊ ကျိုစာဒွိန်းက
နာနမ်းတားလဲဉ်း” ရိုနဲဉ်းနောင်တင် ဒေဝဒတ်တဲ ချောတဝ်း
လဝ်းစွဉ်း သွံလဲဉ်းဗွေဗွေ၊ တိဉ်းနောင်တော့, နီဗွေဘုရား ဒေါဆွဉ်,
စွဉ်းနဲဉ်းယို -

“ ခွိုင်းကားတင် ဝင်ကခံးလွဉ် ရဟန်းဖုံနဝ်, ဝင်အားကျို,
ချား ခွေသွဉ်းလွဉ်းလွဉ်း၊ ခွေလွယ်အပ်တော လိုလင် တထွာ
တောင်း၊ ခွေတပဲ့တန် သာရိပုတ္တရာတွမ်း မောဂ္ဂလ္လာန်းတန်သွ။မဉ်း
တဲ ခွေတအပ်တောင်း၊ လိုခွဉ်းဆော့, နဲဉ်းနာထင်းဟ ခွေမျိုအီး
အပ်နဲ့ ဒေဝဒတ်”

နီဗွေဘုရား ဒေါတောက်သတ် ဒေါဆွဉ်စွဉ်းနဲဉ်းနဝ်တင်
ဒေဝဒတ် သလျားမွေးမဲဉ်းစွဉ်း နီဗွေဘုရား၊ ကွပ်နဝ်မ, လွေသွေ

ကိုင်စွဉ်း ခွန်ပေးအဇာတသတ်နဲင်းယို -

“အဇာတသတ်ဟွေး - သီဖါ ခွန်ဗိမ္ဗိသာရနဝ်၊ အဝ်းဆား
နေက သီဖါမဉ်းသီမ၊ နာမဉ်းထွာသော့ခွန်နဝ်၊ နာတဲအရွယ်း
ဟံးဖြား လဲဉ်းတင် သ၊ရေ၊ခရာ ပေါးအဲဉ်ထဝ်း၊ အချိန်အရွယ်း
အောင်းပေးတွင်၊ မဉ်းထွာဟးခွန်နောင်မ၊ အရသားအောင်း၊ ခံးစာ၊
ဟးည လောကစေ၊စိန်နဝ်၊သနယ်၊ ကွပ်နောင်မ၊ နာနောင်၊
မာ၊သီသီဖါ ထွာတော ခွန်ဟိုင်း၊ ခွေတဲ အီးမာ၊သီဘုရာ၊ ခွေအီး
ထွာတော ဘုရာ၊” ဒေဝဒတ် သွေ့ကိုင် ခွန်ပေးအဇာသတ် နဲင်း
နောင်၊သွ။

ခွန်ပေး အဇာတသတ်တဲ ယူးချာယူးငါတင်းထာ၊ ယွမ်း
တမ္ဗိတမာ၊ ဒေဝဒတ်ငေါင်းတင် မာ၊သီထို၊မွေးစွဉ်းအဖါ၊ တျိုးနောင်၊
ခါ အဇာတသတ်ရို၊ -

“ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းနဝ်၊ ကိစ္စထွူလဲဉ်း၊ အောင်းကိုင်
နီဗွေး ကိစ္စလျှမ်း၊”

လင်းနဲင်းနဝ်၊တင် ဒေဝဒတ်တဲ အီးသတ်ဘုရာ၊အတွက်
တာ၊ ကိစ္စဉ်းဒျား လို၊ကိုင်လို၊မြိုက် သွံဆီနီဖြာ၊ လို၊သွံဆီနီဖြာ၊နဝ်၊
ဟဲ့၊ဗူးထွူတင် “နာနဝ်၊ မာ၊နဲင်းယိုဟိုင်း၊ နဲင်းနဝ်၊ဟိုင်း၊ သီနောင်၊
မာ၊သော့ အပွဲးယိုဟိုင်း၊ အပွဲးနဝ်၊ဟိုင်း၊”ခြိုင်းနယ်စွဉ်းဒျား အခရာ၊
နဲင်းနောင်၊သွ။

လိုကဲ့င် လိုမျိုက်ဖုံးနောင်တဲ့ ဒေဝဒတ်ကဖေးလွေ၊ အစီး အစဉ်းအတိုင်၊ ကထင်းတို့လွေ၊ ဘုရားထူးတင် အံ့မဟေ့မညာ၊ ခ၊ဘုရားတွမ်းခြီး၊ ပြားနပ်၊ တတို့လွေတမ်း ဘုရားထူး၊ ထိုမား ထိုမားဒျားဟေ့၊ နဲင်းနပ်တွေ့၊ သ၊ဝ၊စွေ၊ ငမ်းသန်မွေးစွဉ်းထား၊ လွေ၊ကိစ္စခွင်၊ ကွဉ်းတော့ယင်း နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ သွံဆီနီဖြာ၊လိုမ်းနပ်၊ ထွာလိုစွဉ်း ဘုရားဥပါသကားနောင်သွ။

လိုသွံဆီနီဖြာ၊ ကျုံးနီဗ္ဗေဒဘုရား တိန်းတအောင်းမုင်းတမ်း တင် “ခွေနမ်းကိုးတင်း သတ်မ၊ ကိစ္စအီးထွဟယို” သ၊ကိုယူးနဲင်း နပ်တွေ့၊ ဒေဝဒတ် အံ့ဂိဇ္ဈကုဉ်ကောင်လောင်း အွဉ်းတကြီးလင်း လုံးတူးတန်၊ လုံးခေါင်လင်းဟး နီဗ္ဗေဒဘုရား ခင်းမွူး၊ အသွီးစွူးထို စွဉ်းနောင်သွ။

ဒေဝဒတ်နပ်၊ ဂွေ၊နမ်းကိုးတင်း သတ်သွ။တဲ့ ကိစ္စသုံးတ ထွတောင်းတင် နက်လွေ၊ ခွန်ထူးထွတွေ့၊ “ဘုရား ဂေါတမ နောင်၊ အွဉ်းယမ်းတွမ်းဆင် နာဠာဂီရိနောင်ဟင်း” ထွဉ်းနဲင်းနောင် သွ။

နဲင်းမွူးရောင်၊ ဘုရားတွမ်း တပဲ့ရဟန်းဖုံး တိန်းကျွလွေ၊ တွံ၊သွမ်းတင် ဆင်ထိန်သားတဲ့ အွဉ်းစွ၊စွဉ်းဆင်ကဲ့င်၊ ပျိုင်းနီ၊နောင်၊ ဖေးအွေဆင်ဒေါင် သွမ်းပလဲင်းဒျားတဲ့ တွိုးဟန်းရင်ယိုနပ်၊ ဒေဝဒတ် ထွဉ်းတွိုက်၊တောစွဉ်း တဆီသူပလဲင်းတင် ဆင်တဲ့ မွန်၊တကယ်

မွေးစဉ်းဒေါင်တွေ့၊ သစ်ကအွဉ်းစွဲတဲ့ အွဉ်းဆတ်၊အမေး အွဉ်း
တပေး အနားလား တရှုလွေ့ထေ့စဉ်းချား ဘုရားနောင်၊သွ။

ကွပ်ပွိုး နီဗွေးဘုရား မေတ္တာတော့တင် ဆင်နောင်၊
တို့လွေ့၊နီဗွေးဘုရားထူးတွေ့၊ အုံလင်၊ခွပ်၊ ရိုးသေးတော့ချား
နီဗွေးဘုရား၊ ရဟန်းသင်္ဃာတန်း တကားအများ ကထင်းထီးနင်း
နောင်တင် သ၊ရေးမွေးစဉ်းထားတွေ့၊ တွမ်းရွှင်ရတနား ဖြေလူးလွ
စဉ်းချား ဆင်နောင်၊သွ။

တတိယ ယိုတလဲင်းနင်တဲ့ နေးတွမ်းမေတ္တာတင် အောင်း
ထိုဖျဉ်းချား ဆင်ကိုင် နာဠာဂီရိနောင်၊သွ။

- * ဒေဝဒတ်ဖြား - သ၊လျားလွဉ်၊ငါး
- ထွဉ်းဆင်လွေ့ယမ်း - ဗွေးနမ်းဘုရား
- ဆင်ကိုင်လောင်းခါ - ပသာမေတ္တာ
- ဆင်ဟွိုန်ငမ်း - မယမ်း အုံခွပ်၊ငါ ။

- * အောင်းဆင်ကိုင်ဟွေး - ယံမွေးနီဗွေး
- ဟွိုန်ဟးနင်၊တွက် - နစ်သက်ငါလွေ့
- ပီနောင်၊ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
- ဂုဏ်းဘွဲ့၊တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနင်၊နေ ။

အောင်းဆင်ကိုင် နာဠာဂီရိ အကျောင်၊ ထွ၊သွ။

၄။ ကအောင်း အင်္ဂုလိမာလ အကျောင်း (အဆင့်)

အင်္ဂုလိမာလနောင်၊ ဇာတ် သာဝတ္ထိခမ်း၊ အဖါ မည်
“အန္တကပုဏ္ဏာ”၊ အမျိုးမည် “မန္တာနီ”၊ သစ်ကလွေးလင်း အင်္ဂုလိ
မာလတဲ့ တခမ်းလိုမ်း ကအောင်းဒါး လက်နက်ကိရိယာဖုံးနပ်၊
အရောင်း တင်းတဆောင်လို့စဉ်း၊ အဖါထန်းထွား နက္ခတ်၊ အယံ
တွင်းနပ်နပ်၊ တေားတနုစဉ်း “စောရနက္ခတ် - နက္ခတ်တခွန်း”
တန်နောင်သွေ။

အပိုမည်တန် အီးထွာတခွန်းတဲ့ အဖါအောင်းသေချား၊
ဖန်ဖေးအမည် “အဟိသက”၊ အရွယ်သွဉ်ပညား ကထင်းတျိုးတင်
လွေသွဉ်ပညား တက္ကသိုလ်ခမ်း၊ ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာတန်ထူး
နောင်သွေ။

ဉာဏ်တဲ့ ဟောင်၊ လိန်းမားတဲ့ လိန်းမား၊ နားငေါင်း၊
မားဖေး ဆရာဝတ်ပတ် အမျိုးမျိုးတင် ဆရာတဲ့ ရက်မွေးစဉ်းဝွေ၊
မတ်နဲင်းစဉ်း ပိုသွီးယားနောင်သွေ။

ပညားတဲ့ ဒါးလဲင်းက လိုကအံရီးဝွေဖုံးနပ်၊ အသွေလင်ဖုံး
နောင်၊ နားလိုးတောင်းဝွေ၊ တိုင်းပင်းလို့ဝင်ထွေတင် မားခန်းလို့
သွံစွဲ၊ တစွဲနောင်၊ လွေထေရီး ဆရာထူးတော့၊ ဒေါ်နဲင်းယို-

“အဟိသက တွမ်း ဆရာမာနောင်၊ ကျွီက်မွေးလဲဦး လို့ဝင်တင် အလွှဲကျဲတကိုင်လဲဦးသွူ ဆရာ” ဒေါ်နဲင်းနပ်၊တဲ့ ဆရာတယျမ်းတောင်း၊ ဒုတိယတစွဲ၊တဲ့နောင်၊ တတိယတစွဲ၊တဲ့ နောင်၊ သံးလွဉ်ဒေါ်နဲင်းနောင်၊နေနေ၊ ထွားတော့အမာတဲ့ သံးရက် မွေး အဟိသကတင် ဆရာတဲ့ ယျမ်းထို၊ခန်းဒျား အပတပဲ့၊ဖုံး ငေါင်းနောင်၊သွူ။

ဝွေ့နမ်းကိုးတင်း မဉ်းမာသီ အဟိသကတဲ့ သံးငမ်းဝင်၊ကဲ့ ရဲ့ဟံ့တင် နေးနေးပရိယာယံးတော့၊ ဒေါ်ဖေး အဟိသကနဲင်းယို-

“ ခွေကသွဉ်ဖေး နာပညာနောင်၊ အောင်ကိုင်နေက၊ နာမဉ်းပူးဖေးခွောင်၊ခွေ တွမ်းလို၊စူနံ အလီးတရောင်နောင်၊မ၊ ခွေ သွဉ်ဖေးလို့နာ” ဆရာ၊နဲင်းနောင်၊တင် အဟိသကတဲ့ ဒေါ်ချာ-

“ နန်းမို့နံး ဆရာ၊ မဲ့ခွေထိုမ်းလွဉ်မို့င်မို့င်ဒျား ” ရှိနဲင်း နောင်၊ထွူတော့၊ ဝဲင်းအဆရာထွူခါ အီပါနု၊ပင် ခြီးပြားတနတ် သတ် လွေ့အိုခိုးစွဉ်း တခြာကိုနောင်၊သွူ။

ပေါးမော့လို၊တဲ့ မာသီ၊ ထူးအစူနံ၊ တဖြာ၊နီလီးလွမ်း၊ စူနံ၊ နပ်၊ အွဉ်းနဲပ်၊သောင်းပင်ခါး၊ အွဉ်းပြားဒျား သောင်းပင်လောင်း၊ စောက် အားဖုံး အံးပီ၊ထို၊လို့ကြောင်းတော့၊ ထို၊မားထို၊လို့ဒျား နောင်၊သွူ။

ဆိုင်၊နောင်၊မ၊ ပေါးလ၊လ၊ လို၊စုနံ၊တဲ့ စွိုင်ခါ၊တွမ်းတဖွီး
အွဉ်း ပွဲစွဉ်းအဋ္ဌဉ်း နဲဉ်းကောင်းထူးနောင်၊တင် အမဉ်းတဲ့ တွင်း
တောစွဉ်း “အင်္ဂုလိမာလ” နဲဉ်းနောင်၊သွ။

(အင်္ဂုလိ - စုနံ ၊ မာလ - ကောင်း)

တခြာတန် အင်္ဂုလိမာလ ကအုံနောင်၊ လို၊လွေ၊တမ္ပိုနံး
တောင်းဒွါမ် တဖြာ၊ဖြာ၊တင် အင်္ဂုလိမာလတဲ့ သင်၊ခွေ၊နေးတောအုံ၊
သင်၊ဆဲမ်း ပြင်၊ ပါ၊တခါ၊တွေ့၊ မာ၊သီပါ၊၊ ထူးအစုနံ၊၊ တဖြာ၊နီလီး
နီလီး၊ လို၊ခုံသီးဖုံ၊ ကထင်းလေးလွဉ်တင် တဝဲဉ်ဖင်းညာ၊ တဖြာ၊
ဖြာ၊ငါတဲ့ ယိုင်လွဉ်၊တထွေတောင်း၊ တွိုးအင်္ဂုလိမာလ မဉ်းယိုင်ပါ၊
တဖြာ၊ဖြာ၊နောင်၊ အေးလဆီးလီ ခြံစွဉ်းအငေါင်း လွစ်တောင်း
တဖြာ၊ဖြာ၊နောင်၊သွ။

အင်္ဂုလိမာလတဲ့ ဖဲင်းမွူးဟာခိုး တရိုးတင်း၊ ရလ၊ထာ၊ခွေ၊
တရိုးတောင်း သင်၊ယိုင်တိတ်၊တိတ်၊လို၊တင် လို၊ကအုံ ခုံပေးပေး
သားနပ်၊ လွင်းအုံညီ၊ခုံတန်၊ ခုံတန်ကိုတဲ့ယင်း အင်္ဂုလိမာလ အင်း
လွဉ်နီ၊ဒျားတွေ့၊ လို၊ခုံဖုံ၊ လွေ၊တွိုင်းစွဉ်းဒျား ခွန်တန်ကောသလ၊
မွူးရောင်၊ယို ထွဉ်းသေတပ် အဖြာ၊ငတ်၊ချာ၊ အီးလွေ၊ဆွမ်းသွ။
အင်္ဂုလိမာလတင် အမိသင်၊အွဉ်းဒေါ၊နယ် အမွိုး၊ အမွိုးထွဉ်းအဝါ၊
လွေ၊ဟဲ့သင်၊ အပိုတဲ့ အဝါ၊ရိုးဒျား “ လွေ၊ပျိုနံးတောင်း ” နဲဉ်းနောင်၊
သွ။

အမာရိုး “ နာ၊လွေ၊ပျိုနံးတောင်းတဲ့ ခွေလွေ၊ဒျား၊ ခွေပိုမာ၊

သီ ခန်းခွေတဲ့ယောင်း၊ ခွေမည်ထီးတင်း ခွေပိုခိုသီထား” ရိုးရိုင်းနပ်၊ တင် အမွှေးနောင်၊ နှစ်စောင်းလွေ့ရီးစွဉ်း အပိုကအဝံးရာ၊ တခြာကို သူ့သွေ။

အင်္ဂုလိမာလတဲ့ အံ့ဟးဒုက္ခ၊ ဗေင်းဟးဒုက္ခ ညငါးလဲဉ်းသွေ။ တင် တွက်ထွားစံ၊ လိုရူနံ၊ ဗောဓဗွေသွေတရောင် အဝံးကုင်တဖြာ၊ တားလွှမ်း၊ ပေါးလထင်း လိုတဖြာငါတဲ့ ရူနံဗွေသွေတရောင်တွေ့၊ ‘ဟန်းနီယို ကထီးရီးရီး ပါတဖြာနောင်၊ မာသီထွေတင် ထူးအရူနံ လွေ့ပူးစေားတွမ်ဆရာ၊ သွဉ်ဒါးလို့ပညားထွေခါ သင်အံ့ချာတွမ် မွိုးမိထျ၊ ချသေခါ၊ နဲင်းနပ်သွေ။

အင်္ဂုလိမာလသီးမွှေးတဲ့ တွိုးလွေ့တခြာမော့တွေ့၊ ခြပ်ဒေါ့၊ ခန်းအပို နဲင်းယို -

“ ပိုခို အဟိသဟေး - ဟန်းနီယို သေတပ်ငတ်ရှာ၊ အီးလွဉ်ဆွမ်သွေနာ၊ ဝင်အီးမာသီသွေနာကွေး ပိုခို၊ ကွပ်ပွိုးနောင်၊ မ၊ လေားလွဉ်မွှိုင်မွှိုင်ခန်း မွိုးထျယိုဟိုင်း ပိုခို”

အင်္ဂုလိမာလတဲ့ ငွေကချသေအတိုင်း ထီးညာရီးရီး အမွှေး တင် ‘မည်မွှေးမွှေးတဲ့ယင်း မာသီစွဉ်း သချာရိုင်းနပ်တွေ့၊ အံ့ပွေ့ဆွမ်း စွဉ်း အမွှေးနောင်သွေ။

နီဗွေဘုရာတဲ့ အရောင်နပ်နပ်၊ ကထင်းထွေးလွေ့ သတ္တ ဝါးဖုံးကိုတွေ့၊ ထီးခန်း အင်္ဂုလိမာလ ချစ်တန်တရာ၊ အီးလ၊ “ခွေမည်ကျွန်၊ အင်္ဂုလိမာလ အီးထွာရဟန္တာ၊ ခွေမည်တကျွ၊ တောင်းနောင်၊ အီးမာသီအမွှေးတင် အီးလင်ထဲငါးရဲင်” နီဗွေ

ဘုရား၊ ထီးစင်းစင်းစွဲ စုံခြင်းနောင်မ၊ ကျွေးလွှေအံ့စွဉ်း အင်္ဂုလိမာလ
တွမ်း အမျိုးအခါးကို နောင်သွ။

အင်္ဂုလိမာလတဲ့ တခွတ်လော့ထေ့ ယိုင်စွဉ်းချားဘုရား၊
နီဗွေးဘုရား၊ ရဲခါးတွမ်းတံ၊နိုတ်င် ယိုင်ခြင်းမိုင်ယိုင်တဲ့ တထွေတောင်း
နီဗွေးဘုရား၊ ကွဲညာညာ၊ ကွဲရွှီးရွှီးတင် ကထောင်သင် လူးတသို၊
ရိုးခန်းခြင်းယို -

“ ဟွေ့ ရဟန်း - အံ့စွဲကဒွိန်းလဲင်း၊ အံ့စွဲကဒွိန်းဟဲင်း”
ရိုးခြင်းနောင်သွ။

နီဗွေးဘုရားတဲ့ ရိုးချာ “ အင်္ဂုလိမာလ ခွေအံ့စွဲလဲင်းချား၊
နာတန်ချား တလအံ့စွဲတောင်း ” ရိုးချာခြင်းနောင်။

အင်္ဂုလိမာလရိုး “ တွိုးနားအောင်းလွေ့ထာနပ်၊ သံးရိုးအံ့
စွဲ။ တွိုးခွေ အံ့စွဲသွယို သံးရိုးအံ့စွဲတောင်းခြင်းမိုင်ဟောင်း၊
နားဒေါ့လဲညီသေးသေးထာ၊ ခြင်းနောင်နဲ့ ” ရိုးခန်းခြင်းနောင်။

နီဗွေးဘုရားရိုး “ အင်္ဂုလိမာလဟွေး - ခွေနပ်၊ မာသီတင်း
ဒွမ် ဝင်သက်၊ မာတင်းဒွမ် ဒုစရဲက်ထာကိုင်တင် လွေ့ဟားဒွမ်
အပါယံးလစ်ခမ်း၊ ခွေအံ့စွဲလဲလဲညီ နီဗွားတခါ၊ငါ၊ တွိုးနားနောင်၊
မာသီနေက ဝင်သက်၊ အောင်းမက်နေက ဒုစရဲက် ထာမာကိုင်
တင် နားအီးလွေ့ဟားယင်း ငါးရဲင်၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပိတ္တာ၊ အသူးရ
ကာယံး၊ အပါယံးလစ်ခမ်းတွေ့၊ နားနပ်၊ လိုအံ့စွဲမွေးတောင်း”

အင်္ဂုလိမာလ ကထင်းဟွိန် နီဗွေးဘုရားငေါင်းနဝ်တင် နုဆင်လက်နက်ဖုံးယင်၊ အစူနံဟွဲတန်နဝ်ယင် နဲစ်ဝေါင်းထိုဝ္တူ တွော့ လွဉ်ဗော့ဗွေးဘုရားထျ၊ ချးမားနရိုးသေး ဗွေးဘုရားထွါခါ လောင်းပါခန်း နဲင်းယို -

“ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ - သညင်တန်တန်သွော့ ခွေသွဉ်း ကယံးဆယံးပင်းထောက် ချီးမျောက်သွော့ ခွေသွဉ်းယိုဗွေး၊ ခွိုင်း ကား ထာတဟတ်တင်းအမျိုးဖုံးနဝ် ခံးမားတောင်းဒွါမ် တစိစိဗွေး ဩ”

ငေါင်းခေါငါသား လောင်းစွဉ်းဒျား နဲင်းနဝ်တင် နီဗွေး ဘုရားတဲ့ ဟော်ဖေးတရာ အမျိုးမျိုးထွါတွော့ - “ဟေ ဘိက္ခု- လွဉ်လဲင်း ရဟန်း ” ဟဲ့စွဉ်း နဲင်းနောင်သွ။

အင်္ဂုလိမာလတဲ့ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ကုသိုလ်းပါလွဉ်တင် တွော့ တလင်းချင် ထွာစွဉ်းရဟန်းနောင်သွ။

ထွာရဟန်းထွ။ ဘုရားအွဉ်သင်သွ။ကျောင်းတဲ့ လိုဖုံး အောင်းငမ်းဒျား၊ မာသီလို တရေင်လွှဲပဉ်တင် ခွန်ကောသလ နောင် အင်းကွီစီးရင်းချာအမု၊ ဗွေးဘုရားရိုး - “အင်္ဂုလိမာလယို နဝ် ထွာလဲင်းသွ။ ရဟန္တာတင် နန်းခရားအဲဉ်ထောင်း၊ ခွန်စီးရင်းတ ထွိုက်တောင်းဒွါမ် ” မိန်းနဲင်းနဝ်ထွါတင် ဟော်ဖေးတရာ အမျိုး မျိုးနောင်သွ။

ကွယ်းတွော့ လိုယင်ဟန်းဖုံးနောင် လကေးနပ်တင်း၊ ကွပ်နောင်မ အင်္ဂုလိမာလ ကထင်းကျွဲတွဲသွမ်းနဝ် ခွန်းထွမ်သွမ်း

သား တဲ့အင်း၊ တွမ်းလုံးအွဉ်းဝ၊ ယခွဉ်းဝန်လွေသားတဲ့ အောင်း၊ သစ်ကထီးတဲ့ လော့ထွိုင်းစွဉ်း အတခါသားတဲ့ အင်း၊ ပွိုးနောင်၊ မတင် အင်္ဂုလိမာလနဝ်၊ လတင်းသွမ်၊ တနီနီ၊ တွိုးကျောင်တင် သွံ့ညီဟားတော့ဒျား အသွ၊ ကားလယ်းကွိုး၊ အသွသွမ်က အောင်းလွိုပေးနောင်သွ။

နီဗွေးဘုရာ၊ ကထင်းသေအကျောင်ခရာတင် သွဉ်ဖေး ခန်း “ပရိတ် အင်္ဂုလိမာလသုတ်” နောင်တွေ့၊ မဉ်းမော့မော့ လိုမူ လွှဲပိုယပ်ယပ်ဖုံနောင်၊ ဝွေဗွေရွှစ်ဖေးနဝ်မ၊ အဆင်းပြေး လအီ၊ ချမ်းသားလအီ နောင်သွ။

စတုတ္ထ ယိုတလင်းနဝ်တဲ့ နေးတွမ်းမေတ္တာတင် အောင်းထို၊ ဖျဉ်စွဉ်းဒျား အင်္ဂုလိမာလနောင်သွ။

- * သွပေးပေါင်းအာ - အံးစာ ရှိမား
- ဆရာတန်ဟွေး - ယွမ်းမွေးထိုပါ၊
- တပဲ့ယံသီ - လဲဉ်အီ ပညား
- လိုသီပျင်း - အာထင်း ရေင်လွိုငါ ။

- * အောင်းစွန်ကိုင်ဟွေး - ယံမွေးနီဗွေး
- ဟွိုန်ဟားနဝ်တွက် - နစ်သက်ငါလွေ၊
- ဝိနဝ်၊ ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
- ဂုဏ်း၊ သွံ့တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနဝ်နေ ။

အောင်း အင်္ဂုလိမာလအကျောင်၊ ထွံသွ။

၅။ ကအောင်း စိဉ္ဇမာထဝိကာ အကျောင်, (အဆဲဉ်း)

နီဗွေးဘုရာ,တွမ်; တပဲ့,သံဃားဖုံးနဝ်, ကံကျင်,ကျို,နက်
လ,မက်လ,ဖိုလ်; တွိုးလ,ဖျော်ငါ ထွာအရိယားဖုံးတင် ကျေးကျား
ဗျင်းဗျင်းတွေ့, တကားခိုလူး တကားမူးတန်းနောင်,မ, လာဘ်ဆန်,
ပူးဇော; အောင်ဗော; လှိုင်းအာမွေးစွဉ်းထာ, နောင်,သွ။

တွိုး တိတ္ထိတက္ကတွဉ်,ဖုံးနဝ်, အံးတွက်အွ,တာ; မော့ဗား
မွေးစွဉ်း အယပ်,အခင်းတင် တွိုးပင်းတွေ့,လို့ဝင်,ထွူတွေ့, ထွဉ်း
ခန်း အတပဲ့,မူး စိဉ္ဇမာန ယားတရေး နီဗွေးဘုရာ,၊ ဝင်,အများဖေး
ကကေးညိုးမွှိုန်း ကျုံးမွှိုက်တရွိုက်မွေးစွဉ်းထာ, နဲင်းနဝ်,သွ။

တယံးနဝ်,မာ,ငါတွေ့, ဝင်,လိုအများ နားတရာ, ဘုရာ,
ထျ, ကတိန်းထွိုင်းသင်,လွဉ် အချိန်းနဝ်, စိဉ္ဇမာန မြိုင်းတရေးရဲ့
စွဉ်းမွေး အနမ်း၊ ကိန်းအိပါခန်း နံးသား ကဝ်းဖုံးတင် ကိန်းမာ,နဲင်း
ခန်း အီးထင်းကျောင်, အီးထင်းထေ့ ဘုရာ,နောင်,မ, “ နာ,အီးလွေ,
မဲ့,ကို ” ဝင်,ကထင်းရီ နဲင်းနောင်,နဝ်, ဝွေ,ဒေါ,ချာ - “ခွေအီး
လွေ,မဲ့,ကို ကရီ,နဝ်, အွဉ်းဒေါ,နယ်စွဉ်းသီတဲ့ ခရားကဲထမဲ့,၊
အကျို,အဲဉ်ထောင်း” ရိုးနဲင်းနောင်,ထွူတွေ့, နက်ထင်းဇေတဝွန်
ကျောင်,၊ တွိုးကျောင်,ထျ,တွေ့, လေပ်လပ်နက်လွေ,တော့ဒျား
အဆရာတန် တိတ္ထိသီးကျောင်,၊ လွေ,ပေင်းတငါဒျား နောင်,ကို
သွ။

နဲင်းမျိုးရောင်၊ ဝင်းအများ အချိန်ထင်းကျောင်းတွင်းနပ်၊ မာခန်းအပွဲ၊ အောင်းဇေတဂွန်းကျောင်း သင်းလွဉ်၊ (ကထိမ်းဟမ်း ပြိုင်ပြိုင်၊ အလွီးဟမ်းနွမ်းကိုင်ကိုင်တင်) ဝင်းရီ “ နာအင်းမိုင်းကို သင်းလွဉ် ”၊ စိဉ္ဇမာနရီ၊ “ အောင်းမိုင်းကိုသင်းလွဉ် ကရီနပ်၊ ဒေါ့နယ်သီ ခရားကဲထမိုင်၊ ” ရှိချာဟေ့၊ နဲင်းနပ်လွဉ်သွ။

ကထင်းညခန်း တက္ကလ္လလွဉ်လွဉ်နပ်မ၊ ပေါင်းဝင်းရီတဲ့ “ခွေတွမ်း ရဟန်းဂေါတမ ဗေင်းညီ၊လို့ဝင်း ဘုရားကျောင်းပေး ကိုသူ၊ ခွေအောင်းရဟန်းဂေါတမထျ၊ သင်းလွဉ် ” ဒေါ့စွဉ်းနဲင်း နောင်သွ။

“စိဉ္ဇမာန ငေါင်းယိုနပ်၊ မွေးဟောင်း / မွေးတင်းဟောင်း” ဝင်းအများ ထာယူမား သံးသယ ဖေးကထွာနဲင်းနပ်တင် ဒေါ့ လွင်လိန်နဲင်းနောင်၊ သိုမ်လာလစ်လာထွေတွော့ ထူးတွမ်းထာ၊ ခေါပ်ယယ် ဗဲဉ်ခါအဟို့၊ ဒို့ခါအပဒေ၊ ဝင်းဖေးကသေ အင်းနမ်း လောင်းလဲဉ်းအကျောင်း မာအပွဲနဲင်းနောင်သွ။

ကထင်းလ၊ သွစ်လာ ကွတ်လာလွဉ်တင် အဟို့နောင်၊ အွဉ်းဒပ်တောစွဉ်းပဲဉ်ခေါပ်၊ အစူခိုး ခင်းခိုးတဲ့ အဗွေးတွယ်ယော့၊ ပသာနေး၊ အွဉ်းနယ်အဟို့နောင်တင် မာခန်းအပွဲ၊ အီးလွဉ်သွ။ မျိုးဟာမျိုးရပ်၊ အုံထွိုင်းခြင်၊ အုံလင်းသောင်၊ အုံစောင်းပေါင်ယပ်၊ ကိန်းလွေပယွဉ်ခန်းထာ၊ နောင်သွ။

တို့တနီ၊ နီဗွေဘုရား အောင်းဟော်ဖေး တကား
အမျာတရာတွင်၊ နင်၊ စိဉ္စမာနတန်နင်၊ အုံထွိုင်းစွဉ်း နီဗွေဘုရား၊ ငါ
တော့၊ ဒေါ့ဆာမွေးစွဉ်း နီဗွေဘုရားနဲင်းယို -

“ရဟန်းတန်ဟွေး - နာနင်၊ သေစွဉ်း ဟော်ဖေးဝင်၊
တရာလျှမ်း၊ ကွပ်နာတော့၊ ခွေအင်းနမ်းလောင်းလဲဉ်းသွူယို၊
ခွေအီးလျှးဗားပို မိုင်၊ ကိုနောင်တဲ နာတသေယူဖေးတောင်း၊
နမ်းမီးမာတောင်းတဲ ထွဉ်းမွိုင် ခွန်ကောသလ တရိုးတင်း၊ အနား
ထပ်ဏ်းသဠေ တရိုးတောင်း၊ မိုင်းကျောင်ဝိသားခါး တရိုးတင်း၊
ထွဉ်းဝွေ သီးဖုန်နင်၊ ထွဉ်းတဲတထွဉ်းတောင်း၊ နာနင်၊ သေစွဉ်း
အပျားလျှမ်း၊ တို့ဟိုတိန်းဗုက်တော့၊ ထွားချာဒွမ်ခွေ” ဒေါ့ကဲဉ်း
မွေးစွဉ်း နီဗွေဘုရား နဲင်းနောင်သွူ။

နီဗွေဘုရားတဲ အွဉ်းခွိုးဆောင်းတရာထွူတင် “တကား
မူ၊ စိဉ္စမာနဟွေး - နာကဒေါ့ငေါင်းယို မွေးကျောင်၊ မွေးတောင်း
ကျောင်နင်၊ သေဒျား ခွေတွမ်းနာလျှမ်း”

“ရဟန်းတန်ဟွေး - နာကရိုးနင်၊ မွေးငါး၊ ကိစ္စယိုနင်၊
သေဒျား ခွေတွမ်းနာလျှမ်း၊ ပါမိုင်ကဲ အီးသေရိုမ်းဟောင်း” စိဉ္စ
မာန ဒေါ့ချာနဲင်းနောင်သွူ။

သဲစ်ကဒေါ့ ငေါင်းနောင်ထွူတင် သိကျာကမ္မလာတဲ
လျားစွဉ်းဒျား၊ သိကျာ ကထင်းသေ အခရာတော့၊ ဟဲ့လင်ပါစွဉ်း
လူလစ်ဖြာ၊ လူလစ်ဖြာနင်၊ ဖန်ဆင်စွဉ်းအနမ်း ယူး၊ နွီစွဉ်း

အနီးကို၊ အင်းထဲသို့စွဉ်း တဖြို့ကစွိုင်ခါ၊ ပဲဉ်ခပ်နောင်တွော့၊
ပဲဉ်ဟူးစွော့ထဲလင်း၊ လင်းဟူးဆာမွေးစွဉ်း အခင်းနီပင်ပင်၊ လိုလင်
ဖုံးတဲ့ ပကျောက်ထွိုင်း၊ ဂူယွိုင်းတွယ်ရောင်တွော့၊ စိဉ္ဇမာန လွင်း
လင်စွော့ဟူးစွဉ်း တလင်းချင်း၊ ကထင်းတို့လင်း၊ ဟံးလောင်းတင်
ဟံးမျော့သင်တခြစ်ဆွမ်းစွဉ်းချား၊ ထဲလင်းဟူး ငါးရဲင်းသူနောင်၊
သွ။

၅-လင်းဗွေယိုနပ်တဲ့ နီဗွေဘုရာ၊ အောင်းလ၊ဖျင်လဲဉ်း
စိဉ္ဇမာဏဝိကာ နောင်သွ။

- * တိတ္ထိချုန်း - သ၊ဟူး စိဉ္ဇ၊
ကျုံးယားတရေး - နီဗွေဘုရာ၊
လ၊တင်းလာလာ - လွင်းညှာထိုးဟူး
ငါးရဲင်းဆား - ခံးဟူး တို့ယိုခါ ။
- * အောင်းပါ၊မူးဟွေး - ယံမွေးနီဗွေ၊
ဟွိုန်ဟူးနပ်တွက် - နပ်သက်ငါလွေ၊
ဝီနောင်၊ ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး၊
ဂုဏ်းဘွိုတောင်း - ယံအောင်း ခဲင်းနပ်၊နေ ။

အောင်း စိဉ္ဇမာဏဝိကာအကျောင်၊ ထွ၊သွ။

၆။ ကအောင်း သစ္စကပရိမိစ် အကျောင် (အစဉ်း)

အိုးစခါ ခါးလားဘုရာ၊ ကပွင်၊ နောင်၊ ကား၊ ဝွေးသားလီးခမ်း
ကို ပါ၊ ခိုလို၊ ခြွေတဖြာ၊ နှပ်၊ လွေ၊ သွဉ်ပညား၊ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်း၊ သားထျ၊
ဒါးလ၊ ခန်း၊ ဝါးဒတ်၊ ရျာ၊ ဇမ္ဗူ၊ ကျွန်၊ နောင် တခြောင်းလိုမ်းယို
ဝွေ၊ နောင်၊ ထွာအဒါးသွတ်၊ တင် သင်၊ အုံချာ ဝွေးသားလီးခမ်း၊
သွဉ်ဖေးခန်း လိစ္ဆဝီးခွန်ပိုဖုံးပညား၊ ထွာခွန်ဆရာတန်နှပ်၊ သွ။

ဆိုင်၊ နောင်၊ ပရိပိုင်မူးတဖြာ၊ နှပ်၊ တွဲ ဒါးဝါးဒတ်၊ ရျာ၊ တမျိုး
ခေါ်ခေါ် သမ်းဖျော်လွဉ် ဝွေးသားလီးခမ်းတင် တေားလမ်းခန်းဒျား
တွမ်း၊ ခွန်ဆရာ၊ နောင်၊ သွ။

နိဂဏ္ဌ တမာဝါ၊ နောင်၊ အပိုမူး အဝ်းလွဉ်ခန်း လစ်၊ ဖြာ၊
အပိုမူးမဉ်းဖုံးနှပ်၊ “သစ္စ၊ လောလာ၊ ပဋ္ဌာစာရာ၊ အာစာရဝတီ”
ယိုလစ်၊ ဖြာ၊ သွ။

(မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ - ၁၇၀)

အပိုမို အောင်တဖြာ၊ အမဉ်၊ နောင်၊ ဟဲ့၊ “သစ္စ” နှပ်၊ သွ။

အမူးလစ်၊ ဖြာ၊ နှပ်၊ ဒါးခါ၊ အမျိုးဝါးဒတ်၊ ငတ်၊ ရျာ၊ နှပ်၊ လျှမ်း၊
ကထင်းမူးနံ၊ လွဉ်တင် အမျိုးဒေါ၊ ဖေးနဲ၊ နှင်းယို -

“ပိုမူးဗွာသီးဖုံးဟွေး - ခိုင်ဗင်း ကခြင်းနွောင်၊ သီဝါးဒတ်၊
အဖြာ၊ နောင်၊ နှပ်၊ တေားလမ်းသွော့နော၊ မီးထွာရဟန်၊ တွဲ ခံထွာ
သွော့ အတပဲ့၊ ပိုင်ထို၊ သွော့ ရဟန်၊ နော” ဒေါ၊ ဖေးနဲ၊ နှင်းနှပ်၊ တင်

ဆိုင်နောင်၊ လွေမော့၊ သျင်းသာရိပုတ္တရာ၊ အသွမ်းထိုး၊ သျင်း
သာရိပုတ္တရာတွေ့၊ ထွာတောခန်း၊ သျင်းသာရိပုတ္တရာ၊ တပဲ့၊မူး၊
ခံးထူးတော ဗုဒ္ဓဘားသာ၊ ပိုင်ခန်းဒျား ရဟန်းနောင်သွ။

အဖူးခိုပေး သစ္စကနောင်၊ ဒါးပါ အဖါဝါးဒ ငတ်၊ရျာ၊
ဒါးစွဉ်း ဝါးဒတရောင်ပဉ်တင် ထွာတောစွဉ်း ခွန်လိစ္ဆဝီးသီးဖုံး ဆရာ
နောင်သွ။

နီဗွေးဘုရာ၊ ကထင်းတိုးလွဉ် ငွေးသားလီးခမ်းတင် သစ္စ
ကတဲ ဟဲ့တွမ်းအလိုဖုံး ဖျော်ပြီးပြင်းစွဉ်းဒျား နီဗွေးဘုရာထျာတွေ့၊
သစ္စကလောင်းခန်း နီဗွေးဘုရာ နှဲင်းယို -

“ဂေါတမဗွေးသြ - နီဗွေးမဉ်းသညင်း၊ မဉ်းဖေးခွင်၊ ခွေ
သွဉ်းနပ်၊ ခွေသွဉ်းမဉ်ရီငါး ပျဿနား တဟးဗွေးသြ” လောင်းခန်း
နှဲင်းနောင်သွ။

နီဗွေးဘုရာရိုး “ပျဿနား တဟးလွှမ်းတကားတောင်း
ခွိုင်းကားနားကမဉ်ရီနောင်၊ ရီလို့လို့လဲင်း” ရှင်းထင်ယံကျ ဗုဒ္ဓဗွေး
ရင်၊ ဖေးခွင်စွဉ်း နှဲင်းနောင်သွ။

သစ္စက - “ဗွေးဂေါတမဟေး - နီဗွေး ဆွံ့မးသွဉ်ဖေး တပဲ့ပေး
ဖုံးနှဲင်းမိုင်”

ဗုဒ္ဓ - “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စ၊ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ-
ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရကားကအောင်းဖုံးနပ်၊ အောင်း
သေးသေး သက်သက်နောင်တောင်း၊ အနိစ္စတန်ဖုံးဒျား၊ ခွိုင်းကား

ရုပ်နာမ်းဓမ္မ သင်္ခါရဖုံးနပ်၊ နီသ၊ကမဉ်အွဉ်းထွာအတွိုင်၊ တထွာ
နွောင်၊တောင်း၊ နီနမ်းမွေးတောင်း အနတ္တတန်ဖုံးချား”

သစ္စက - “ကွပ်အံ့ဒင်းဟံးမ၊ သောင်းမွူးအပေါင်၊ဖုံး တန်လွဉ်
နွောင်၊ အနဲင်းနောင်၊နေနေ၊ နီတဲ့ နီအံ့နောင်နီနမ်း
(ခန္ဓာ၊ငတ်၊ပါ၊) ယိုမ၊ ကုသိုလ်း အကုသိုလ်းထွာလ၊ (မဉ်းအွဉ်
ထွာနဲင်းမိုင်၊တဲ့ထွာ) မွေးတောင်းနဲ့”

ဗုဒ္ဓ - “မွေးသွူ သစ္စက - ခန္ဓာ၊ငတ်၊ပါ၊ယိုနောင်၊ ခွေနမ်း၊
ခွေမဉ်အွဉ်းထွာ နဲင်းမိုင်၊ထွာနွောင်၊ နာ၊ဂွန်း ခံးပျုန်းနဲင်း
နောင်၊နဲ့”

သစ္စက - “ခန္ဓာ၊ငတ်၊ပါ၊ယိုနပ်၊ ခွေနမ်း၊ ခွေမဉ်အွဉ်းထွာနဲင်း
မိုင်၊ထွာနွောင်၊ ကရို၊နပ်၊ ရို၊ချားခွေတဖြာ၊လွှမ်း၊တ
ကားတောင်း၊ ဝွေးသားလီးခမ်းသား ကားကအောင်း
ဖုံးယိုတဲ့ ရို၊နဲင်း နောင်၊လွဉ်းလွဉ်း”

ဗုဒ္ဓ - “ခွါ၊နွယ်း အဂ္ဂိဝေဿန သစ္စကဟွေး - ခွေရီချား
နာ၊တဖြာ၊လွှမ်း၊ အွဉ်းပတ်ပါမို့န်းဝင်၊ဟုင်း၊ ခန္ဓာ၊
ငတ်၊ပါ၊ယိုနပ်၊ ခွေနမ်းအတ္တမွေး၊ ခွေမဉ်အွဉ်းထွာနဲင်းမိုင်၊ ထွာ
နွောင်၊ချား နာ၊ဂွန်းခံးပျုန်းနေဟောင်း”

သစ္စက - “ခန္ဓာ၊ငတ်၊ပါ၊ယိုနောင်၊ ခွေနမ်းအတ္တမွေး၊ ခွေမဉ်
အွဉ်းထွာနဲင်းမိုင်၊ ထွာနွောင်၊ ခွေဂွန်းခံးပျုန်းချား”

ဗုဒ္ဓ - “မွေးသွူ၊ နာ၊နမ်းနောင်၊ ဖေးကတွမ်း ဖြားကိုင်မို့န်း၊

ဖေးကအောင်းဆားချားစွူစွူ။ ဖေးကတွမ်းဆာမွိုန်း ဖေးကအင်း
ရေအောင်းသန်ချား သေးသေးနားနား၊ ဖေးကတွမ်းသီကိုင်ထို၊
မွိုန်း၊ ဖေးကအောင်းမွန်ချားသွ့ သေးသေးသက်သက်နောင်၊
နားမာ၊ နောင်နေဟောင်း၊ နားကမည်အွဉ်းထွာ နဲင်းနောင်နပ်၊ နား
နမ်း ထွာဖေးနေဟောင်း”

နီဗွေးဘုရား ကထင်းရီနဲင်းနောင်တင် ဒေါချာဒါးဒွါမ်၊
ဝွေမားလဲဉ်းတင်တွ့၊ ဒေါချာဒွါမ်နဲင်းမိုင်မိုင်၊ အွဉ်းတကုတ်၊
ကတူး အုံတေ့ဗော့ထာ၊ နဲင်းနပ်လွါမ်၊ ရီနီလဲဉ်းတဲ့ ဖြေးတင်း
နောင်သွူ။

နီဗွေးဘုရား မဉ်းရီသွံလဲဉ်း မဉ်းတဖြေးချာတောင်းနပ်၊
ထွာထို၊ အံးသွင်တင်းဘုရား၊ နီကံစက်ဘုရားတင် သစ္စကကတူး
အီးပုထိုဟး၊ နွတ်ခေါင်နောင်သွူ။

ကွပ်နောင်မ၊ နီဗွေးဘုရား သညင်ငါး သစ္စကနပ်တင်
တရီဗွေတောင်းသွံလဲဉ်း၊ တွိုးနောင်တွ့၊ ခွန်သီကျာတဲ့ မာဖေး
နေးသစ္စက ကစဉ်ထိုခန်း အထာယူးမား၊ မိစ္ဆားဒိဋ္ဌိနပ်တင် ဖန်
ဆင်လင်စွဉ်းအနမ်း ဘီလူး၊ အိပါစွဉ်း ဝရဲဇိန်လက်နက်၊ ဘီလူးယို
နပ် ထီးချား သစ္စကတွမ်း ဘုရားလွါမ်၊ လိုလင်ဖေးထီးတောင်း
တဖြာဖြာနောင်သွူ။

သစ္စက ကထင်းထီး ဘီလူးနပ်တွ့၊ သုဝေစွေ၊ ငမ်း
သန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကွပ်နောင်မ -

သစ္စကရီ၊ “ရီယင်းသွ့ ပွေးသြ၊ ယိုတလဲဉ်းနောင်၊

ခွေသွဉ်းဖြေးချား ပွေးသြ”

သစ္စက လောင်းနဲင်းနောင်တင် နီဗွေးဘုရား ရီယင်း၊ သစ္စကတဲ့ “ခန္ဓာငတ်ပါယိုနပ်၊ ခွေနှမ်းခွေပဲင်း ရှိန္ဒောင်တောင်းအ ကျောင်၊ ဖေးနေးကတွမ်းဖြားမွှိုန်း၊ ဆာမွှိုန်း၊ သီမွှိုန်းတဲ့ ဖေးအမိန်း တလတင်းအကျောင်၊ နီဗွေးဘုရား ကဟော်အတွိုင်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတန်ချားအကျောင်၊ သဘောပေါက် ထာထီးမဲဉ်း လဲဉ်းတွေ၊ စဉ်းထိုခန်းချား အထာယူးမား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မုနီဗွေးဘုရား ဟော်ကျာဖေးအွ၊ တရာထီခွ၊ ဖေးအွ၊ တရာထီခွိုး အစွိုးစွိုး အဒေါင်းဒေါင်းတင် နဲင်းမွူးရောင်တွေ၊ သစ္စကသီး ကပ်လူးတခါး ခါးခန်း သွမ်းနောင်သွ။

ကွပ်နောင်မ၊ နေးတွမ်းမေတ္တာတင် ၆-လဲင်းဗွေ နီဗွေးဘုရား အောင်းလုယှင်ခန်းချား သစ္စကပရိပိုဏ် နောင်သွ။

- * တရောင်ဝါးဒ - ထောင်ဟဝွေလျင်း
- သစ္စကဟွေး - ကျမေးလွှိုဝင်၊
- ခေးပြင်းဘုရား - ဝွေထာသွမ်းယှင်၊
- ထာယူးမား - ဟူးဟား သေထီးသျှင် ။
- * အောင်းသစ္စက - ယံကျနီဗွေး
- ဟိုန်ဗားနပ်တွက် - နပ်သက်ငါလွေ၊
- ပီနောင်၊ ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
- ဂုဏ်းဘွဲ့တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနပ်နေ ။

အောင်း သစ္စကပရိပိုဏ်အကျောင်၊ ထွသွ။

၇။ အောင်း နန္ဒောပနန္ဒ အကျောင်း (အဆင့်)

အိုးခဲတလဲင်း အနားထပ်ထိုးသဌေ့နပ်၊ နားတရာထွေ
တင် မွူးရောင်အီးလောင်သွမ်၊ အိုးဝွေလမ်းအတွက်တား ပင်ခါ၊
သံဃား အပါ၊ငတ်၊ရျာ၊နောင်သွေ။

နဲင်းမွူးရောင်၊ ထာ၊တိန်းအီးလေတင် “ဟန်းနီယို ပါ၊မိုင်၊
ချစ်တန်၊တရာ၊ အီးလ၊ဟောင်း” ပွေးဘုရာ၊ နေးတွမ်းဉာဏ်တေား
ထိုမ်းထွေးလွေ၊ လောကဓာတ်ပေါင်၊ တသောင်းအကိုတွေ့၊ ထီး
လွေခန်း နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊ နောင်သွေ။

“တပဲ့ အာနန္ဒာပွေး - ဟန်းရောင်ယို ခွေအီးကျွဲထင်း
တားဝတီသားသူ၊ လယ်လောင်းဖေး ရဟန်းအပါ၊ငတ်၊ရျာ၊ငါမြိုင်”
နီပွေးဘုရာ၊ ထွင်းနဲင်းနောင်သွေ။

နီပွေးဘုရာ၊ တွမ်းတပဲ့ရဟန္တာ အပါ၊ငတ်၊ရျာ၊နောင်၊
ကျွဲထင်းတားဝတီသားတင် ဖျော်ရီးထင်းခန်း နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊ ဘွဲး
ဗိမာန်း ဆ၊ကီ၊ နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊ ထင်းထီးတွေ့၊ “ရဟန်းဖုံယိုနောင်၊
ပေါးအကျွဲလယ်လူခမ်း အိုးကီသူတဲ့ အန္တိထန်းမပ်ပါ တားဝတီ
သား ခမ်းယင်ကယ်၊ တယ်စွင်းယိုမာ၊ငါ ဖေးကျွဲတောင်းဒွမ်
ခွေဆ၊ကီယို” သ၊ကိုမိစ္ဆာ ပေါးစွင်းဒျား နဲင်းနပ်သွေ။

နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊နောင်၊ ဖန်ဆင်တန်စွင်း အနမ်း၊ တွမ်း
အနမ်းနပ်၊ ပတ်ခါစွင်း ကောင်မျင်၊မိုရ်၊ နွတ်ပတ်၊ ကအပ်ဒါး

မျှင်၊မိုရ်းနာ တာဝတိံသားခမ်းနောင်တဲ့ တွမ်းအပိုင်းမီးနောင်၊
ဒို့၊တမြို့ခါ၊လို့စွဉ်းနောင်သွ။

ဗွေးရဋ္ဌပါလ လင်းရီ နီဗွေးဘုရာ၊နဲင်းယို - “ဘုရာ၊မျှတ်
ဗွေးသြ - ပွိုင်းလဲင်း ပေါးနီသွဉ်းသီး တွိုးအရပ်ယိုကိုနပ်၊ အောင်း
ထီးသေးသေး ကောင်မျှင်၊မိုရ်း၊ တာဝတိံသားလူခမ်း၊ ဝေယန္တရား
ပျသာဒ်၊ ပျသာဒ်လောင်းကီ ခွန်သိကျာ၊ အလံးတေး၊ နောင်၊မိုး
နောင်၊ ယိုခါ မထီးတောင်းဒွမ်အီ ဗွေးသြ”

“တပဲ့၊ ရဋ္ဌပါလ - နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊ သ၊လျားတပဲ့သီးတင်
နဂါ၊ဒို့၊တမြို့လို့နောင်မ၊ တထီးတောင်းဒွမ် နဲင်းနောင်၊ဒျား”

ကထင်းဟွိုန် နီဗွေးဘုရာ၊ငေါင်း နဲင်းနောင်တင် ဗွေးရဋ္ဌ
ပါလ၊ ဗွေးဘဒ္ဒိယ၊ ဗွေးရဟုလား-စတင် ရဟန်း၊မိုး တပါ၊ထွူတပါ၊
ကွီဆွံ၊မ၊နဂါ၊တဲ့ ဘုရာ၊ဖေးဆွံ၊မ၊တမ်း၊ ဗွေးမဟာ၊မောဂ္ဂလာန်း
ကထင်းကွီဆွံ၊မ၊နပ်၊မ၊ ဗွေးဘုရာ၊ဖေးခွင်၊နောင်သွ။

ဗွေးမဟာ၊မောဂ္ဂလာန်းနောင်၊ ဖန်ဆင်၊နဲင်းနဲင်းစွဉ်းဒျား
အနမ်း နဂါ၊၊ ဗဲဉ်ပတ်ခါ၊စွဉ်း နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊နမ်း တဆီလစ်၊ပတ်၊
တွမ်းအပိုင်းမီး၊ အမဲ့ငါနပ်တဲ့ ဒို့၊တမြို့ပတ်ခါ၊စွဉ်း နဂါ၊ပိုင်းမီးမဲ့ငါ၊
တွမ်းအနမ်းတဲ့ ရေနံးပတ်သန်မွေးစွဉ်း နဂါ၊နမ်း၊ တေက်၊ချးဒင်းစွဉ်း
ကောင်မျှင်၊မိုရ်းနောင်တင် နဂါ၊ရိုင်၊ထာ၊ တလ၊ဒွမ်၊ နဂါ၊အွဉ်းစွ၊
အလူးအတအွို၊ သျဉ်းမဟာ၊မောဂ္ဂလာန်း တထွာတင်းနဲင်းမိုင်းမိုင်း၊

ဗွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်းတဲ့ အွဉ်းစွဲ၊ ခဲးခဲးအလူး အတအွို၊ နဂါးသီးမူ၊ သီးမာ၊ ထို၊ စွဉ်းနောင်၊ သွ။

နောင်၊ ထွ၊ တွော့၊ နဂါးအွဉ်းစွဲ၊ တော မေးပျော်၊ ဗွေးမျတ် နဝ်၊ မထွာရာ၊ နဂါးနဝ်၊ ဒါးယားဒွါမ်တွော့၊ စွော့၊ ရီခန်းခဲးယို-

“ အွိုးဗွေး - နီဗွေးနောင်၊ ထွာပါ၊ မဲင်၊ ”

“ ခွေ့နောင်၊ သျင်းမဟားမောဂ္ဂလာန်း ”

“ ပေါးနဝ်၊ တဲ့ အွဉ်းနယ်မျိုင် နမ်းရဟန်၊ မျိုင်အီ ” ဗွေးမျတ် တဲ့ အွဉ်းနယ်တောအနမ်းရဟန်၊ ထွာဒွါမ်နဂါး၊ မာ၊ ပေးတောအနမ်း တင် နွို့သော့၊ နဂါးနား အပင်ထွေ၊ ထန်းတော နားအပင်စေး၊ လေားနွို့သော့၊ နဂါးနွေးဖူ အပင်ထွေ၊ လွင်းထန်းတော နွေးဖူ အပင်စေး၊ နဂါးအင်ဖြောင်း ကျုံးအံ့ဆွါမ်းတဲ့ ဗွေးမောဂ္ဂလာန်း လွင်းနွို့သော့၊ လ၊ အဟို့၊ ကို၊ ကျွ၊ ချာကျွ၊ ငါ အဟို့၊ ကိုတင် ဗွေး ဘုရာ၊ ရှိ - “ တပဲ့၊ မောဂ္ဂလာန်း၊ နဂါးယိုနဝ်၊ တံ၊ ခို၊ တန်ငါး၊ ယူးလ၊ ကျပ်ကျပ်သော့ နာ၊ ကူဒွိပါဒ်တရာ၊ နောင်၊ နော ” နီဗွေးဘုရာ၊ ဖေးသတိ၊ ခဲးနောင်၊ တွော့၊ ဗွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်း လောင်းဒေါ့၊ ချာ ခဲးယို -

“ ဘုရာ၊ မျတ်ဗွေးသြ - ကူဒွိပါဒ်လစ်၊ ပါ၊ တရာ၊ နောင်၊ ခွေ သွဉ်းလွှ၊ ကေးငါးလဲဉ်း မရေးမရားဗွေးသြ၊ ခဲးကွို့၊ နဂါးခဲးယိုနဝ်၊ အဟားပေါင်၊ အရာ၊ အရောင်ခန်းတဲ့ ခွေသွဉ်းဆွံ့၊ မ၊ နောင်၊ ဒျားဗွေးသြ ” ဗွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်း ငမ်းတဝ်း၊ လောင်းချာစွဉ်း တျက်တျက်ခဲး နောင်၊ သွ။

နဂါးယူတော့ “ပါရဟန်းယို အောင်းခွေဟို့ကို မဉ်းထန်းကမ၊ ခွေအံးစင်ပဲစ်၊ခွေမ်းက” ယူတော့၊ နှဲင်းနောင်၊ ထွေတော့ - “ရဟန်းဟွေး - နိက်စက်မ္ပိန်းခွေ ထန်းခန်းလှဲင်း” ရှိ၊ နှဲင်းနောင်၊ တင် ပွေးမျတ်ထန်းအုံစွဉ်း အဆ၊ ငါ။ နဂါးသာသန်စွဉ်း အတလီ၊ နဂါးကသာလွဉ်တလီ၊ နှ် မဉ်သန်နှဲင်းမိုင်၊ သန် ပွေးမျတ်ဆွဉ်းတလီ၊ ငါတဲ တတသွိုးစံးတောင်း တစိ၊ စိ။

တို့၊ နှ်မ၊ နဂါးယူတော့နှဲင်းယို “ခွေသာတလီ၊ ကသန်မရမကတဲ ပါရဟန်းယို အဆွဉ်းတလီ၊ ပေးငါတဲ တတသွိုးစံးတောင်း၊ ပါရဟန်းယိုနှ် အတံး၊ ရှိ၊ တန်လဲဉ်းကခွေ၊ ခွေခြင်းချာစွဉ်းတဲ အမျို၊ နှောင်၊ မွေးတောင်း” ယူနှဲင်းနောင်၊ ထွေတော့၊ ဖင်းထို၊ စွေး၊ စွဉ်းချား၊ ပွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်းတဲ ဖန်ဆင်၊ စွဉ်း အနမ်းဂဠုန်းယိုင်လွဉ်းစွဉ်းနဂါး၊ နဂါးနောင်၊ လေားဖန်ဆင်၊ တော အနမ်းခိုပင်း ပေးထွေတော့၊ လောင်းဒေါ၊ နှဲင်းယို -

“ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းဆယ်၊ ကပ်ချား နီဗွေးသီးဗွေးဩ” ရှိ၊ နှဲင်းနောင်၊ ထွေတင် ခေါက်ဝိုင်းရိုးသေး ပွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်းနောင်၊ သွ။

ပွေးမျတ်ရိုး - “နန္ဒဟွေး - ပွေးဘုရာ၊ ကျွေလွဉ်သွ။ လွေ၊ နီလွေ၊ ထေတွမ် ပွေးဘုရာ၊ ထျေ၊ သူ” ချားဆွံ၊ မ၊ မာ၊ လို့ထို၊ လ၊ နဂါးအစွူးမားနဖုံ နောင်၊ ထွေတင် ဟဲ့လွေ၊ ဘုရာ၊ ထျေ၊ နှ်သွ။

နဂါးတဲ ကထင်းတို့၊ ဘုရာ၊ ထျေတော့၊ “ဘုရာ၊ မျတ်ဗွေးဩ-ခွေသွဉ်းကို၊ ကွယ်ဆယ်၊ ကပ်ချား နီဗွေးသီးဗွေးဩ” လောင်း

ယင်း နှိုင်းနှောင်းတင် နီဗွေးဘုရားတဲ့ -

“ခွန်နဂါးဟွေး - နာနမ်းတွမ်းသ၊ ယံကခွေးသွော့နော”
ဆုတောင်းဖေး နှိုင်းနှောင်းထွဲခါ ကျွဲသင်ချာခန်းဒျား အနားထ
ပိဏ်းသဌေးလမ်း နှောင်းသွ။

“ဘုရားမျတ်ဗွေးသြ - ပွဲးထမိုင်၊ နီဗွေးသီး မကျွဲလွင်လေ
ငါးနှောင်း ဗွေးသြ”

“မောဂ္ဂလာန်းတွမ်း နန္ဒောပနန္ဒနဂါး သတ်လို့ဝင်၊ ကွပ်စွဲ၊
တို့က်ပွယ်၊ ထွာနှောင်းသနယ် တကာ”

“ပါမိုင်၊ နှောင်း၊ ပါမိုင်၊ သွမ်း၊ ဗွေးသြ”

“မောဂ္ဂလာန်းနှောင်း၊ နန္ဒောပနန္ဒနဂါး သွမ်း”

“ဘုရားမျတ်ဗွေးသြ - ခွေသွဉ်းအီးကပ်စွဉ်းသွမ်း၊ နွတ်၊ နီ၊
ဗွေဗွေ၊ ခွေသွဉ်းအီးပူးဖေး ထူးဂုဏ်းလွေ၊ ဗွေးမျတ်မောဂ္ဂလာန်း
နွတ်၊ နီဗွေဗွေ ဗွေးသြ”

အနားထပိဏ်းသဌေး သ၊ ရောင်းသ၊ ရေး ပင်၊ လောင်းသေး
နှိုင်းနှောင်းတင် နီဗွေးဘုရားတွမ်း တပဲ့တပန်း၊ ရဟန်းသံဃာ အပါ၊
ငတ်၊ ရှာ၊ ဖိုးနှင်းတဲ့ ကျွဲသွဲ၊ ဖေးဒျား၊ အနားထပိဏ်းသဌေးတန်တဲ့
မာ၊ ဗားစွဉ်း ပွယ်၊ ပူးဖေး၊ ပွယ်၊ အောင်းနဂါး၊ နွတ်၊ နီ၊ နွတ်၊ နာ၊
နှောင်းသွ။

နီဗွေးဘုရား ဖေးအနယ်တင် ၇-လဲင်းဗွေ အောင်းထိုးဖျင်
နန္ဒောပနန္ဒနဂါး နှောင်းသွ။

- * တံ၊ရိ၊ရတန် - ကျသန်အားဏား
- နန္ဒောပနန္ဒ - ရာဇနဂါ၊
- ဘုရာ၊ဗွေးမျတ် - ဗေးအပ်ခွင်၊သာ
- မောဂ္ဂလာန်း - ဝေါက်ဈာန်း၊ ဆွမ်၊လ၊ချာ ။
- * အောင်းနဂါ၊ဟေး - ယံမွေးနီဗွေး
- ဟျန်ဗားနပ်၊တွက် - နပ်သက်ငါလွေ၊
- ဝီနပ်၊ ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
- ဂုဏ်းဘွဲ၊တောင်း - ယံအောင်း ခဲင်းနပ်၊နေ ။

အောင်း နန္ဒောပနန္ဒနဂါ၊အကျောင်၊ ထွ၊သွ၊

၈။ အောင်း ဗကဗျဟွား အကျောင်၊ (အဆဉ်း)

အိုးစခါ နီဗွေးဘုရာ၊ အောင်းသတင်၊သွဲ၊ အံသာဝတ္ထိခမ်း၊
ဇေးတဝွန်းကျောင်၊ကိုအတွင်၊ ဗကဗျဟွားနောင်၊ သဿတဝါးဒ
ထာ၊ယူ၊မား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ထွာလွဉ်တဲင် နီဗွေးဘုရာ၊ ကျွ၊ထင်းတိုးစွဉ်း
ဗကဗျဟွားခမ်းသူ၊တွေ့၊ ဗကဗျဟွားရိုး -

“ဩဗွေး - ကျွ၊လွဉ်သွော့ဗွေးဩ၊ နီဗွေးကျွ၊လွဉ်လားငါး
နီသွဉ်းသီး ဗျဟွားခမ်းဟနော၊ ဩဗွေး နီသွဉ်းသီးနမ်းတွမ်း ဗျဟွား
ခမ်းသူ၊နောင်၊ အောင်းသေးသေးချား၊ တဉ်းခွေါင်ချား၊ အောင်းခေါ်

ခေါ်ချာ၊ တကိုင်ဒါးတောင်း၊ နီသွဉ်းသီး ဗျဟွားခမ်းကိုယိုနပ်၊ အံသန္ဓေသားဖုံး၊ အဖြားဖုံး၊ အသီဖုံး၊ အသင်၊ ကျွတ်သားဖုံး အဲဉ်ထောင်း၊ ကအီးလွိုမျတ်လဲဉ်း နီဗျဟွားနမ်းတွမ်း၊ ဗျဟွားခမ်းယို အဲဉ်ထောင်း” ဒေါ့လောင်းဆွမ်းစွဉ်း နဲဉ်းနောင်သွ။

တို့နောင်တွော့ နီဗွေးဘုရားရိုး - “ဗကဗျဟွားဟွေး- နားတသေလို့ချာတောင်း နားဘဝ၊ ခွေဒါးလဲဉ်းကနား၊ နားထွာလွဉ် နဲဉ်းနောင်၊ ကရိုးနောင်၊ ခွေသေလို့”

“ပေါးနောင်တဲ့ နီဗွေးသေလို့နဲဉ်းမိုင်၊ ကိန်းခြင်းနယ်စံ၊ မှိုင်”

တို့နောင်တွော့ နီဗွေးဘုရား ဟော်ကျာနယ်ချာ ဝွေက ထွာလွဉ် အခရားဖုံးနဲဉ်းယို -

“ဗကဗျဟွားဟွေး - နားအိုးစခါနောင် ထွာဗားဖိုရသေ့၊ နားမဉ်နပ်၊ ဟဲ့ကေသဝ၊ အားထွတ်တရာတင် လုလောကီး ဈာန်သမားပတ်၊ တို့တလဲဉ်းတွော့ ကျွန်းသယ်သား လောအ ဆိုဉ်ငတ်ချာ၊ လွေခေလွေနားဗားထာတင် တဖူးမားထို၊ ငါတဲ့ မွေးဒွမ်၊ ချာတဲ့မွေးဒွမ်၊ မော့ထာဒုက္ခ သုဉ်းကန္တာရခြာတင် သင် တခြမ်၊ လျားကတမ်၊ ထီလို့ ထီအဲဉ်ထောင်း၊ ဖိုးဆားလို့ ဖိုးဆား အဲဉ်ထောင်း၊ ဟူလို့ ဒွိုခရားအဲဉ်ထင်း၊ နီတဲတဲ့ သီဗားလို့သွူချား ရင်ရင်၊ ရိုးနဲဉ်းနပ်တင် လွတ်အဖိုး၊ ဟို့ခိုးငါးဒဲဉ်တွော့ ပေင်းပြား ပေင်းပြီးစွဉ်းထာ၊ အလောဆလဖုံးနပ်၊ ကေသဝရသေ့၊ လွဉ်ထီး

တင် ဖန်ဆင်းဖေး အာဟာရရေး အာဟာရတွေ့၊ လွေ့ငါ တွိုးဗ၊
လ၊ယင်းထားချမ်းသာ၊ နာမာဗားဖို ကုသိုလ်း ယိုတလဲင်း”

“အွိုးခ၊တလဲင်းနောင်၊ စွန်သားလွှဲစွန်ထားနံကို၊ ထူးထိုး
ရှည်ခံ၊ဥစ္စားလွှမ်းတကာတမ်း၊ ဆွမ်းလွေ့ပါ လိုဖုံးယင်တင် အင်း
ရောင်အင်းရင်စွဉ်းထားတွေ့၊ ရသေ့ကေသဝ ဖန်ဆင်းစွဉ်း ဖွဲ့တပ်၊
အီးလွှဲဆွမ်း၊ စွန်သားပွိုးတင် စွန်သားကားကအောင်၊ လွင်းထိုးလို့
ဗား၊ လိုခံသားဖုံး သ၊ခွ၊ချမ်းသာယင်း ပငါပရာ၊ ယိုတဲ့ ကမာ၊
သေဗားဖို နီလဲင်းကို ကုသိုလ်းတမျိုး”

“အွိုးခ၊တလဲင်းနပ်၊ ခွန်လိုမူမတ် ပရိသတ်ငတ်၊ချာဖုံး
ထိုမ်းပြုံးဖေါင်းလောင်း၊ ပျားဆောင်းထိတန်ကို၊ အံးအွေ့ယို ဝေါင်း
တအီးသော့၊ ထိကိုတင် နဂါတိန်းထီး မာတအီးမွေးဝက်ထားတွေ့၊
ရေးနက်မာသီလို့ ရသေ့ကေသဝ သစ်ကသေတင် ဖန်ဆင်းအနမ်း
ဂဠုန်းတွေ့၊ ကျောင်းစွေ့လွေ့ နဂါထျ၊ နဂါသ၊ဝ၊ လွင်းညာ၊
လိုအများလ၊လို့ယင်း ထားချမ်းသာ၊ ယိုတဲ့ နာကမာသေဗားဖို
သိုမ်လဲင်းကို ကုသိုလ်းမျိုးနေနေ”

“နာကလ၊ဒါး လောကီ၊ဈာန်းနောင်၊တဲ့ တထွဲကဲ့င်ထိုး
တောင်းတင် နာကတိန်းသီနပ်၊ ထင်းထွာဗျဟွား ဝေဟပွိုလ်းဘွိုး
ကို၊ နာသက်ဆွာ၊ မဟာကပ်ငတ်၊ချာ၊ အောင်ဘဝနောင်၊
ကထင်းပြောင်ငါနပ်၊ လွေ့ထွာယင်း ဗျဟွား၊ အုံဗား သုဘကိဏ္ဍား
ဘွိုး၊ နာသက်အုံဗား မဟာကပ် သူဆီလစ်ကပ်”

“အောင်းသုဘကိဏ္ဍာနဂ္ဂါးဘဝ တိန်းပြောင်၊ ငါနင်၊ တွဲ
ဖျင်ဗျဟွာ၊ အာဘဿရားဘွဲကို၊ နာယိုသက်ဆွာ၊ မဟာကပ်
သွပ်၊ ကပ်၊ အောင်းအာဘဿရားဘွဲ၊ ဘဝတဿ တိန်းပြောင်၊ ငါ
နောင်၊ ထွာဖျင်ဗျဟွာ၊ အံ့ဗား မဟာဗျဟွာဘွဲ၊ ထွာနာ၊ ယိုခါခါ
နောင်၊ သွူသနယ်၊ ကွပ်နပ်၊ မ၊ နာ၊ ကရို၊ ဒါး -

‘နီနမ်းယို အင်းသေးသေးချား ကရို၊ နပ်၊ တမွေးတင်း၊
တအောင်းသေးတောင်း အနိစ္စချားလွင်းလွင်း၊ အဖြားအဲဉ်ထင်း၊
အဆာအဲဉ်ထင်း၊ အသီအဲဉ်ထောင်း’ ကရို၊ နပ်၊ တွဲ တမွေးတင်း၊ ဒုက္ခ
လွင်းလွင်း၊ နီနမ်းမွေးတင်း၊ နီကမဉ်အွဉ်းထွာအထွိုင်၊ ထွာနောင်၊
တောင်း အနတ္တလွင်းလွင်း’ နီဗွေးဘုရာ၊ ကထင်းဟော်၊ စတင်
နဲင်းနောင်၊ တွေ့၊ ဗကဗျဟွာနပ်၊ အောင်းသေသေသွူ အမွေးတွဲ
ခံးသျှော့တင်း အတရေး၊ ဒေါ့ထောင်ဘုရာ၊ နောင်တောင်းနောင်၊
မ၊ အီးပျ၊ အစွန်၊ အတံ၊ ခို၊ တင် ရှိ၊ နဲင်းယို -

“ရဟန်းဂေါတမဟွေး - ခွေအီးအွဉ်းထို၊ မားနယ် ခွေနမ်း
နာ၊ ဆ၊ ငါယို၊ နီဗွေး ထွားထွားသေ့လှဲင်း”

တို့၊ နပ်၊ တွေ့၊ နီဗွေးဘုရာတွဲ နေးတွမ်းတံ၊ ခို၊ အမျို၊ မျို၊
ယားဆွမ်းယားဆွမ်းတင် ဗကဗျဟွာ၊ ပျ၊ အတံ၊ ခို၊ နဲင်းမိုင်၊ မိုင်၊
ထွာဒွါ၊ အသွေးအခွ ဗျဟွာ၊ ဖိုတွဲ ငရောင်စွဉ်းချား၊ နောင်ထွူတွေ့၊
အံ့ဖြားလွတော ဗွေးဘုရာ၊ နောင်၊ သွူ။

တို့၊နဝ်မ၊ ဗကဗျဟွားတဲ ခံးသွမ်၊ခန်းဒျားတဲင် နီဗွေး
ဘုရာ၊တဲ ဟော်၊ဖေးတရာ၊ထွါခါ ကျွဲချာသဲင်၊ယင်း ကျောင်၊နောင်၊
သွ။။

နေးတွမ်းဉာဏ်းတေားတဲင် ၈-လဲင်းဗွေ အောင်းထို၊ဖျင်
လဲဉ်း ဗကဗျဟွားနောင်၊သွ။။

* နီစွ သုခ - ဗကဗျဟွား
ဖြားသီလွေ၊တင်း - ဝွေ၊လောင်းဘုရာ၊
အနီစွ , ဒုက္ခ - ဗုဒ္ဓသျင်၊ဒါး
တို့၊နောင်မ၊ - သင်၊ချ၊ ယွမ်းသေဝါ ။

* အောင်းဗကဟွေး - ယံမွေးနီဗွေး
ဟွိုန်ဗားနဝ်၊တွက် - နဝ်သက်ဝါလွေ၊
ဝီနောင်၊ ဗွေလွဉ်း - ခွေသွဉ်းကရေး
ဂုဏ်းဘွံ၊တောင်း - ယံအောင်း နဲင်းနဝ်၊နေ ။

အောင်း ဗကဗျဟွားအကျောင်၊ ထွါသွ။။

တောင်၊ခါ၊ = အောင်းအထန်း ၈-ပါ၊ နီဗွေးဘုရာ၊ခရားယို
နဝ်၊ ကီးညို၊ခရား ဟောင်ဝါးတဲင် ဗဟုသုတ
တမျို၊အနေ တမ်းဖေးဗား နဲင်းယိုသွ။။

ယိုကိုနောင်၊ သွဉ်တန်၊အချိန်တွမ်း လိတ်မဲ့ငါ အခေး
အနေ၊ ဖေးနောင်၊တကားယိုလျှမ်းတင် တမ်းထန်းစီးစဉ်း အအဲဉ်းပေး
လျှမ်းကျွေး၊ ငေါင်းဒေါ့ငါ ဒေါ့ချာ ယထောင်းထောင်းနောင်၊ တယ်း
အထျ၊ ဗ၊အနာ ငွါလွှတ်ငွါနန်း မွေးတောင်း၊ စွမ်းဖြာ၊ဖေးကသေ
နားတင် ကချူတ်ထူးနေးဗား အမိပ္ပါယ်းတဲ့ အောင်းပါသော့နောင်၊
သွ။။

မီးမဉ်သေအလဲင်း၊ မီးမဉ်ခြင်းအစွမ်းနောင်၊ ထွေးသော့
“မဟားဗုဒ္ဓဝင်း၊ ဇိနတ္ထပကာသနီ၊ ဇာတက အဋ္ဌကထား၊ မူလ
ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထား (ဒုတိယတွယ်း)
စတင် နောင်၊ကိုဖုံးနော။

ဘုရားဖူးဆင်းရဲ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) ထွ်သွ။။

တရာ၊ဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အနက်ပအိုဝ်း

အရဟတော - လို၊လူ၊ဗျဟ္ဗား၊ သတ္တဝါးခိုမှုး၊
 ကားကလူးယို၊ ကခံးထူးထွိုက်ဒါး ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - ကောသွဉ်ဖေးဒါး၊ ဆရာအဲဉ်ထောင်း၊
 ဗွေးစောင်းနမ်းဒျား၊ ယံငါးစင်းစွဲ၊
 ကြောင်းကြွတရာ၊ ကသေငါးဒါး ။

တဿ ဘဂဝတော - ဘွံ၊တေားသူပါ၊ ကလ၊ခါးဒါး၊
 ဗွေးဘုရာ၊နောင်တား (ဗွေးဘုရာ၊
 နောင်၊နောင်) ။

(အဟံ - ခွေသွဉ်းနောင်၊)

နမော - ရိုးရိုးသေးသေး၊ ဝဲင်းဒျားသွူဗွေးသြ ။
 (ပါဠိတချက် အနက်တချာ၊ ဖေးဖျင်အနက်လင်တဲ့
 လ၊ဒျားနောင်၊သွူ။)

ပအိုဝ်းခြင်ခြင်

လို၊လူ၊ဗျဟ္ဗား၊ သတ္တဝါးခိုမှုး၊ ကားကလူးယို၊ ကခံးထူး
ထွိုက်ဒါး၊ ကောသွဉ်ဖေးဒါး၊ ဆရာအဲဉ်ထောင်း၊ ဗွေးစောင်းနမ်းဒျား၊

ယံငါးစင်းစွဲ၊ ကြောင်းကြွတရာ၊ ကသေငါးဒါး၊ ဘွဲ့တေားသူပါ၊
ကလ၊ခါးဒါး၊ ဗွေးဘုရားနပ်၊ - (ခွေသွဉ်း) ဝိုင်းဒျားဗွေးသြ။

စွမ်းဖြာသွဲ့၊ ငေါင်းဝိုင်းဘုရားကိုယိုနပ်၊ ဘုရားဂုဏ်းတေား
ပါသော့၊ ၃-ပါး။

၁။ အရဟတော - နောင်၊
“အရဟံ” ဂုဏ်းတေား ၊

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - နောင်၊
“သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ” ဂုဏ်းတေား ၊

၃။ ဘဂဝတော - နောင်၊
“ဘဂဝါ” ဂုဏ်းတေားဖုံး နောင်သွ။ ။

တောင်ခါး - နမောတဿ - ယိုနပ်၊ ပါသော့၊ နိကာယံသုတ်
သုတ်မဟာဝါပါဠိ လိတ်မဲ့ငါ - ၂၃၀၊ မဇ္ဈိမနိ
ကာယံ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိ - ၃၁၄၊ ၃၄၁၊ သံယုတ္တနိကာယံ(ပ)
၁၆၂၊ အင်္ဂုတ္တရ (ပ) - ၆၈၊ (ဒု) - ၂၀၈၊ စတင်နောင်ကိုဖုံးသွ။ ။

နမောတဿ ကဗျာ

- * နမောတဿ - မတ်လွတောင်ဒါး
- ခွိုင်းကားကလူး - ခံးထူးဘုရား
- ဆရာအံ့ဉ်ထမ်း - ဗွေးစောင်းသေဒျား
- ဘုံသူဗွေး - ရိုးသေး ဝိုင်းအွဉ်ငါ ။

သဗ္ဗိတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု ၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တုရာယာ၊ သုခီ ဒီဃာယုကော ဘဝ။

အနက်

- သဗ္ဗိတိယော - ဘေးရန်၊ ကားကအောင်းဖုံးနပ်၊ ဝိဝဇ္ဇန္တု - လွှဲဖွယ်
ရင်၊ လွစ်ကင်၊ လွှဲသွေ့နှော ။
- သောကော - စို၊ ရိန်းနန်းသီ ထာ၊ ပူလီတဲ့နှော၊ ၊
- ရောဂေါ - ထာ၊ ဆာရေးဂါး အနားမျိုးတဲ့နှော၊ ၊
- ဝိနဿတု - မော့မွှိုင်းတစားစား ထိုးမားသွေ့နှော ၊
- တေ - နာ၊ တား ၊
- အန္တရာယာ - ဘေးရန်၊ အန္တရာယ်ဖုံးနှော၊ ၊
- မာ ဘဝန္တု - ဖေးကတွမ်းထွာမွှိုင်းသွေ့နှော ၊
- တုံ - နာ၊ နှော၊ ၊
- သုခီ - နမ်းသ၊ နီပါ၊ ချမ်းသာထွေတင် ၊
- ဘဝ - ထွာသွေ့ ၊
- ဒီဃာယုကော - လို၊ သက်ဆွာစားနှော၊ နှော ။

ပြန်ပဆိုက်

ဘေးရန်၊ ကားကအောင်းဖုံးနပ်၊ လွှဲဖွယ်ထိုးရင်၊ လွစ်ကင်၊
လွှဲသွေ့နှော၊ စို၊ ရိန်းနန်းသီ ထာ၊ ပူလီတဲ့နှော၊ ထာ၊ ဆာရေးဂါး
အနားမျိုးတဲ့နှော၊ မော့မွှိုင်းတစားစား ထိုးမားသွေ့နှော၊ ဘေးရန်၊
အန္တရာယ်ဖုံးနှော၊ ဖေးကတွမ်းထွာမွှိုင်းသွေ့ နာ၊ အတားနှော၊

နာနာ၊ နမ်းသနီပါ၊ ချမ်းသာထွေတင် ထွာသွော့ လိုသက်ဆွာ၊
စားနောင်နော။ (နာသက်ဆွာသွော့နော) ။

တောင်ခါ - သဗ္ဗိတိယော - သဗ္ဗ + ဤတိယော၊ ဘဝန္တ
န္တရာယာ - ဘဝန္တ + အန္တရာယာ၊ ဒီဃာယု
ကော - ဒီဃ + အာယုကော ဖန္ဒယံပုဒ် နှိုင်းနောင်သွ။

သဗ္ဗိတိယော - စတင်ဂါးထားယိုနောင်၊ မေတ္တာငေါင်း
ရောင်၊ ထွာငေါင်းဆုတောင်တပုဒ်တင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျောင်းသီးဖုံး
အောင်းသွဲ့အီ၊ အောင်းဆုတောင်ဖေးအီ သေးသေးတွော့ ကော
ကဆုတောင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကျောင်းသီးဖုံးတဲ့ “နီဆုတောင်ဖေးနှိုင်းယို၊
ယံကထွာသွော့ ယိုအတိုင်” အဉ်းလွသွော့ သမေတ္တာနှိုင်းနောင်
မွေးသြ။

ကောကကန်းတော့သား (တကားမူဆိုသီး)ဖုံးတဲ့ “အော်-
သံဃာမျတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကျောင်း အဆုတောင်ဖေးချာနီနှိုင်းယို၊ အဖေး
နီဆုနှိုင်းယို” သကိုနစ်သက်၊ အားတက်သရေးလွသွော့နော။

သဗ္ဗိတိယော ကဗျာ

- * ပေးတန်တလောင် - လိုကျောင်းသံဃာ
- တကားတန်ပေး - ရှိသေးနောင်ရာ
- သဗ္ဗိတိယော - ငေါင်းခေါ်ရှိုးချာ
- ဆုတောင်ဖေး - တန်ပေး လိုအမျာ ။

- * သဗ္ဗိတိယော - ရန်နော ကင်းခြူး
 နန်းသီ ရော့ဂါး - ယံသာ၊ ဟောင်စူး
 အန္တရာယ်ကင်းလ၊ - နမ်းသ၊ စုံရူး
 ယံဆွာသက် - နာတွက် ထွာအထူး ။
- * ကောကွဉ်းတော့သား - ဖြားဆန်တန်ပေး
 မိပ္ပါယ်သေနား - သံဃား ရှိလွေ၊
 ဆုတောင်ဖေးနီ - မွေးအီ ဟောင်ဗွေ
 သားခုသြ - သုခေါ ယံကခြေ ။

အဘိဝါဒန သီလိဿ ၊ နိစ္စံ ဂုဗ္ဘာ ပစာယိနော ။
 စတ္တာရော မေဃာ ဝဗုန္တိ ၊ အာယုဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ ။

အနက်

- အဘိဝါဒန သီလိဿ - ကအောင်းဝိုင်းကျင်းဒါး ၊
- နိစ္စံ - သေးသေးနားနား ၊
- ဂုဗ္ဘာပစာယိနော - အသက် ဂုဏ်း သိက္ခာ ကတန်လွှဲ
 ပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးယို ကအင်းရှိုးသေးကျင်း
 သားတား ၊
- အာယု - အသက်တန်တဲ့နောင် ၊
- ဝဏ္ဏော - သွီးယားယောင်ဆင်တဲ့နောင် ၊
- သုခံ - ထာချမ်းသာတဲ့နောင် ၊
- ဗလံ - အားရဲင်တဲ့နောင် ၊

- စတ္တာရော - လစ်ပါး ၊
- ဓမ္မာ - တရာ၊ဖုံးနောင် ၊
- ဝဗ္ဗန္တိ - တို့၊ပွားလွှစဉ်းသွ။ ။

ပြန်ပအိုဝ်း

ကအောင်းဝိုင်းကျင်း၊ ကအင်းရိုးသေး သေးသေးနားနား
ကျင်း လို၊ဖြားလို၊တန်သားတား အသက်၊ သွီးယားယောင်၊ဆင်း၊
ထားချမ်းသာ၊ အားရဲင်း အကျိုးတရာ၊ ယိုလစ်ပါးဖုံး တို့၊ပွား
လွှစဉ်းသွ။ ။

အဝိပျာယ်အရွတ်

ကဝိုင်းရိုးသေးဒါး လို၊ဖြားလို၊တန်သားဖုံးနင်း အသက်ယိန်း
ဆွား၊ သွီးယားယောင်၊ဆင်း ယိန်းဟောင်း၊ နမ်းချမ်းသာ၊ သ၊ချမ်း
သာ၊ ယိန်းထွာ၊ ထားသေ ဉာဏ်းပညား အားရဲင်းတွမ်း ဥစ္စား
အားရဲင်း ယိန်းတလာ၊ လ၊အကျိုးတရာ၊ ယိုလစ်ပါးနင်းသွ။ ။

အဘိဝါဒန သီလိဿ - ဂါးထားယိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်းကျောင်း
သီး အောင်းရွှစ်တွယ်၊သေးသေး တွမ်း သဗ္ဗိတိယော-ဂါးထား
နင်းသွ။ ။

အဘိဝါဒန သီလိဿ - ဂါးထားကိုနောင် “ဝုဗ္ဗန္တိ” ငေါင်း
ယိုတငါပါ၊ မဉ်းရွှစ် “ဝုဗ္ဗန္တိ” ယိုအတွိုင်းနင်း “ကဝိုင်းကရိုးသေး
သားနင်း အသက်၊ ယောင်၊ဆင်း၊ ချမ်းသာ၊ အားရဲင်း အကျိုး

တရာ၊ ယိုလစ်ပါ၊ တို့ပွား” ရိုးနဲင်းနပ်တင် ထွာနဲင်းခြိုင်းနယ်
ဖေး၊ ဟော်နယ်ဖေး ကဝဲင်း ကရိုးသေးဗား အကျိုနပ်သွ။

မဉ်းရွှစ်တော “ဝဗုန္တ” နောင် အဓိပ္ပါယ်ထန်းတော နဲင်း
မိုင်နဲတင် -

“ဝဗုန္တ - တို့ပွားလွသွော့နော” ရိုးတောနဲင်းနပ်တင်
“ကဝဲင်း၊ ကရိုးသေးသားအတားနပ် အသက်၊ ယောင်ဆင်၊
ချမ်းသား၊ အားရိုင် တရာယိုလစ်ပါ၊ တို့ပွားလွသွော့နော”

ထွာတော ငေါင်းဆုတောင် နဲင်းနပ်သွ။ ကွပ်နောင်မ၊
ရွှစ် “ဝဗုန္တ” တဲ့ ဟောင်သားရ၊ ရွှစ် “ဝဗုန္တ” တဲ့ ဟပ်သ၊ရေ၊
ဒျားနောင်သွ။

အဘိဝါဒန သီလိဿ ကဗျာ

- * ပေးတန်တလောင် - လိုကျောင်းသံဃား
- တကာတန်ပေး - ရိုးသေးနောင်ရာ
- အဘိဝါဒန - ရွှစ်လွ ရိုးဒျား
- ဟော်နယ်ဖေး - တန်ပေး လိုအများ ။

- * ဈမ်းနီ၊ နိစ္စ - ဝဲင်းလွကျင်ဒါး
- ဂုဏ်းသက်တန်ပေး - ရိုးသေးနောင်ရာ
- အာယု ဝဏ္ဏ - သုခ ရဲင်အား
- ယိုလစ်ဗား - သေးဒျား ယိန်းတို့ပွား ။

- * ဂိုင်းရိုးသေးသား - ဖြားဆားတန်ပေး
 - မိပ္ပါယ်သေနား - သံဃာရိုးလွေး
 - ဟော်နယ်ဖေးနီ - မွေးအီ ဟောင်ဗွေး
 - သားခုသြ - သုခေါ ယံကခြွဲ ။
-

မိုင်းကျောင်၊ ဝိသားခါးအကျောင်၊ (အအဲဉ်း)

မိုင်းကျောင်၊ ဝိသားခါး၊ ဇာတ်နောင်၊ အင်ခမ်းနယ်၊
ဝေင်၊ ဘဒ္ဒိယ၊ အပါမည်၊ “ခနဉ္စယ” သဌေ၊ အမ္ဘိုးမည်၊ “သုမန”
သဌေမူ၊ နောင်၊ သွ။ ။

ဝိသားခါး၊ အသက်ကထင်းလ၊ နွတ်၊ နေင်းတွင်းနောင်၊
နီဗွေးဘုရား၊ ကျွဲဝေင်၊ ဘဒ္ဒိယတင် အပါဖြား၊ မေဏ္ဍကသဌေတန်
ထွဉ်းတွေး၊ တွမ်းအသွေမူပေးဖိုး၊ ငတ်၊ ရှာ၊ လွေ၊ ကျိုးဘုရား၊
ကုသိုလ်းပန်ချာ အားတလာတင် နားဘုရားဟော်၊ တရားထွါ
ထွာစွဉ်းသောတားပန်း၊ လ၊ စွဉ်းတမင် တဖိုလ်းနောင်၊ သွ။ ။

အချိန်းအရွယ်၊ ကထင်းတိုးနင်၊ တေးလမ်းခန်း၊ တွမ်းပါး
သာဝတ္ထိခမ်း၊ သဌေပိုခို “ပုဏ္ဏဝဓုန” တင် သင်၊ လွဉ်းခန်း၊ အဝါး
နောင်၊ သွ။ ။

ကတိန်းအီးသင်၊ လွဉ်း၊ အဝါးနောင်၊ ဝိသားခါးသီးပါ၊ ဆွဲ၊ မ၊
သွဉ်ဖေး၊ အပိုမူဗွာ ငေါင်းအငွါတဆီ လယိုအတိုင်း၊ သွ။ ။

၅၀ ဘားသားရေး ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

- ၁။ အန္တော အဂ္ဂိ ဗဟိ န နိဟရိတဗ္ဗော -
မေးအကိုယို အိထန်းမျှန်းအထန်း ။
- ၂။ ဗဟိရတော အဂ္ဂိ န အန္တော ပဝေသေတဗ္ဗော -
မေးအထန်းနောင်၊ အိန္ဒိမျှန်းအကို ။
- ၃။ ဒဒန္တဿေဝ ဒါတဗ္ဗံ -
ပါကဖေးနောင်၊မ၊ ဖေးသွေ့နော ။
- ၄။ အဒဒန္တဿ န ဒါတဗ္ဗံ -
ပါတဖေးတောင်းနောင်၊ တွမ်းဖေးမျှန်းတောင်း ။
- ၅။ ဒဒန္တဿာပိ အဒဒန္တဿာပိ ဒါတဗ္ဗံ -
ဖေးတဲ့နောင်၊ ဖေးတောင်းတဲ့နောင်၊ ဖေးသွေ့နော ။
- ၆။ သုခံ နိသီဒိတဗ္ဗံ -
အုံအောင်း၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွေ့နော ။
- ၇။ သုခံ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ -
အံးအွေ၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွေ့နော ။
- ၈။ သုခံ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ -
ပင်း၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွေ့နော ။
- ၉။ အဂ္ဂိ ပရိစရိတဗ္ဗော -
လွှဲးမှီးသွေ့ မေးနော ။
- ၁၀။ အန္တော ဝေဒတာ နမဿိတဗ္ဗော -
ဝိုင်းသွေ့ လူ့လမ်းကိုနော ။

အဓိပ္ပါယ် (အအဲဉ်း)

- ၁။ “မေးအကိုယို အီထန်းမျှန်းအထန်း” ကရိုနပ် - ဖူဖီသီး
အပဲစ်၊ ဝါ၊ခိုအပဲစ်ဖုံးယို ထီးသေစွဉ်းတွဲယင်း အွဉ်းဒေါ၊
လွင်၊တောမျှန်း လို၊လမ်းလောင်းလမ်းလင် အလိုရို၊နဲဉ်းနပ်၊သွ။
- ၂။ “မေးအထန်းနပ်၊ အီခွံမျှန်းအကို” ကရိုနပ် - လို၊လမ်း
ထျ၊လမ်းသောင်၊ လို၊လောင်းလင် မဉ်းအွဉ်းဒေါ၊ ဖူဖီမဉ်၊
ဝါ၊ခိုမဉ်၊တွဲ သဲဉ်းဒေါ၊နယ်ချာမျှန်း ဖူဖီယင်၊ ဝါ၊ခိုယင် အလိုရို၊နဲဉ်း
နောင်၊သွ။
- ၃။ “ပါ၊ကဖေးနောင်၊မ၊ ဖေးသွော့နော” ကရိုနပ် - ကွီငါး
တင် ဖေးငါးထွ၊တွော့၊ ပါ၊ကသေဖြော်ချာ၊ ပါ၊ကသေဖေး
ချာနောင်၊မ၊ ဖေးငါးသွော့နော အလိုရို၊နဲဉ်းနောင်၊သွ။
- ၄။ “ပါ၊တဖေးတင်းနပ်၊ တွမ်းဖေးမျှန်းတင်းနော” ကရိုနပ်-
ကွီငါးတင် ဖေးငါးထွ၊တွော့၊ တသေဖြော်ချာတောင်း၊
တသေဖေးချာတောင်း လို၊စားနောင်၊နပ်၊ ဖေးငါးမျှန်းတောင်းနော
အလိုရို၊ နဲဉ်းနောင်၊သွ။
- ၅။ “ဖေးတွဲနပ်၊ ဖေးတင်းတွဲနပ်၊ ဖေးသွော့နော” ကရိုနပ်-
ဖူးဝေးဗွိုးခွါ၊ သွ၊ပေးခွပေး မဉ်းမော့ထာ၊ဒုက္ခနပ်၊ ဝင်၊ဖေး
ချာနောင်၊တွဲနပ်၊ ဖေးချာနောင်၊တင်းတွဲနပ်၊ ဖေးမဲဉ်းသွော့နော
အလိုရို၊နဲဉ်းနပ်၊သွ။

၆။ “အံ့အံ့၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွော့နော” ကရိုးနပ် -
 ဖူဖီသီးတဲ့နောင်၊ ဝါးခိုတဲ့နပ်၊ လွေ့ထားမည်းသင်လွဉ်
(မည်းလွဉ်ထေ) နပ်၊ လေားထွိုင်းကျိုးဆွမ်းသွော့နော၊ (အံ့အောင်း
ဒါးဒါး၊ အံ့အောင်း လိန်းလိန်းမားမားသွော့နော) အလိုရိုးနဲင်း
နောင်သွ။

၇။ “အံ့အံ့၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွော့နော” ကရိုးနပ် -
 တွမ်းအံ့အံ့၊ ရိုးမွန်းသွော့ ဖူဖီတွမ်းဝါးခို (ဖူဖီတွမ်းဝါးခို
အံ့အံ့မည်းထွမ၊ အံ့အံ့သွော့နော) အလိုရိုးနဲင်းနပ်သွ။

၈။ “ပင်း၊ ချမ်းချမ်းသားသားသွော့နော” ကရိုးနပ် - တွမ်း
 ပင်းရိုးမွန်းသွော့ ဖူဖီတွမ်းဝါးခို၊ ဖွပ်ဖျိုးဒါဖေးထွ။ ဖူဖီတွမ်း
ဝါးခို ခင်းလမ်းပင်းထွတင် ဝွေသီး မည်းနွံသော့ထွ။ အခင်းလမ်း
ပင်းမ၊ ကွဲနွံပင်းဆိုင်သွော့နော အလိုရိုးနဲင်းနောင်သွ။

၉။ “လွှဲးဦးသွော့ မေးနော” ကရိုးနပ် - ထီးဖူဖီ ဝါးခိုဖုံးနပ်၊
 မတ်နဲင်းစွဉ်းမေး၊ မတ်နဲင်းစွဉ်း ရူးနဂါးရွှားသားတင် ရက်
ငမ်း ရိုးသေး၊ ဝွတ်ပတ် ထွားဟပ်ဟပ်ဖေးသွော့နော အလိုရိုးနဲင်း
နောင်သွ။

၁၀။ “ဝိုင်းသွော့ လူလမ်းကိုနော” ကရိုးနပ် - ထီးဖူဖီတဲ့နပ်၊
 ဝါးခိုတဲ့နပ်၊ မတ်သွော့နဲင်း လူတန်တင် ရိုးသေးဝိုင်းသွော့
နော အလိုရိုး နဲင်းနောင်သွ။

(မေ့ပဒ ဒုတိယတွယ်၊ ၊ ဝိသာခါဝတ္ထု)

မင်းကျောင်၊ ဝိသားခါးယိုနောင်၊ ဇာတ်ကရီးပန်ချာတဲ့
မာ၊အာမွေးစွဉ်း ကုသိုလ်း၊ တို့သင်၊ဘဝယိုတဲ့ ထွာသဋ္ဌေပိုမူး၊
ယောင်ဆင်၊တဲ့ တရေးမွေးငါး၊ လိန်းမားတဲ့ လိန်းမား၊ စေးတနား
သဒ္ဓါးတရာ၊တဲ့ဟောင်၊ ဆို့လူးက ပုဗ္ဗားရုံးကျောင်၊တန် တဖြိုး၊
နားကဲ့းတရာ၊ မာ၊မွေးကုသိုလ်းတင် ဖြားဒါးတောင်းထား၊ ထီး
ဖြားတောင်း၊ အသက်တဲ့ဆွာ၊ အံ့ဗားစွဉ်း အသက်တရျာ၊နီဆီ
(၁၂၀) နောင်၊သွ။

မင်းကျောင်၊ဝိသားခါးနပ်၊ အပိုအဝ်းနီဆီ၊ အပိုတဖြာ၊
တဖြာ၊နပ်၊တဲ့ အပိုသံးအဝ်းဖျင် နီဆီနီဆီစီးတင် အလီ၊အဝ်းလစ်၊
ရျာ၊ အလီ၊တဖြာ၊တဖြာ၊နောင်၊ အပိုသံးအဝ်းဖျင် နီဆီနီဆီစီးတင်
အလင်၊အောင်၊သွစ်၊ရောင်အကျောင်၊ သင်္ဂါးယနားတင်၊ ဆရာ၊
တော၊ ပွေးဗွန်တန်သီးဖူး ဒင်းသေ၊ခါ၊ မတ်တန်၊ လယိုအတွိုင်၊သွ။

ဝိသာခါ ဝိသတိ ပုတ္တာ ၊ နတ္တာ စ စတုရောသတာ ။
ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာနီ ၊ ဇေယျဒီပေ သုပါကဋ္ဌ ။

အနက်

- ဝိသာခါ - ဝိသားခါးနောင် ၊
ဝိသတိ ပုတ္တာ - အပိုအောင်၊ အဖြာ၊နီဆီ ၊
နတ္တာ စ စတုရောသတာ - အလီ၊တဲ့ အောင်၊အဖြာ၊လစ်၊ရျာ၊
ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာနီ - အလင်၊ အောင်၊သွစ်၊ရောင် ၊

ဇမ္ဗူဒီပေ သုပါကဋ္ဌာ - ဇမ္ဗူကျွန်းကို ကျားစဉ်းပွင်းပွင်း ။
 နင်၊ဝိသားခါး ပအိုဝ်းမူးဖုံးတဲ့ အုံနဲင်း အဝ်းနဲင်း မာ၊နဲင်း
လူးနဲင်း တန်၊နဲင်း ထွားနဲင်းသွော့ မိုင်းကျောင်၊ဝိသားခါး၊ သား
သနားအကျိုးတဲ့ ဖေးကထွာ၊ နမ်းတား ပိုတား လီ၊တားတဲ့ အကျိုး
ဖေးကအာ အုံလိန်းလိန်းမားမား၊ ကျိုးစာ၊မားဒါးဒါးသွော့နော။

ဝိသားခါးသီးဖါ ငေါင်းငွါဆွဲ၊မ၊ အငွါတဆီ ကဗျာ

- * မေး နွို့ထန်းမွော့ - သျှောင်သွော့ ပိုမူး
 ဟပ်ဖေး ဟပ်တင်း - ယူးကောင်းသေစူး
 ဖေးသွော့ အုံ အံး - ဗင်းခံး စုံချူး
 လွူးသွော့မေး - ရိုးသေး လမ်းကိုလူ၊ ။
- * ပအိုဝ်းမူးဗွာ - ယံထွာသေဒါး
 ထွား ဝိသားခါး - လိန်းမားကျိုးစာ၊
 ဝှတ်ပတ်ယံသေ - ယံခြွေယံခြား
 သားသနား - နမ်းတား ကျိုးယံအာ ။

မာဝါ၊ လစ်၊ရိပ်၊

- ၁။ အဝါ၊တဲ့ ဟောင်တောင်း၊ အမာတဲ့ ဟောင်တောင်း ။
- ၂။ အဝါ၊ ဟောင်တောင်း၊ အမာဟောင် ။
- ၃။ အဝါ၊ ဟောင်၊ အမာဟောင်တောင်း ။
- ၄။ အဝါ၊တဲ့ ဟောင် ၊ အမာတဲ့ ဟောင် ။

တောင်ချီ - “ဟောင်” ကရိုနောင် - အကျင်းသီးလဟပ်၊
သွန်းသဟောင်၊ စေးတနား သဒ္ဓါးတရာဟပ်
စတင် အဟောင်ဖုံးနောင်သွ။

“ဟောင်တောင်း” ကရိုနောင် - အကျင်းသီးလဟောင်
တောင်း၊ သွန်းသဟောင်တောင်း၊ စေးတနား သဒ္ဓါးတရာဟပ်
တောင်း စတင် အဟောင်တောင်းဖုံးနောင်သွ။

(စတုက္က ၊ အင်္ဂုတ္တရ ၊ သံဝါသသုတ်)

မာဝါ၊ လစ်ခိုမ်၊ ကဗျာ

- * မာဝါလွှဲပိုင် - ဝါးကိုင် မာဒါး
- ဝေးမောင်းဟပ်မွေး - နှင်းဟွေး ကိုင်မာ၊
- မာဝါ ဟပ်နဲင်း - သုံးကိုင် သေဒါး
- နောင်မဟွေး - လမွေး ချမ်းသာအာ ။

တရာဖွဲ့ဆင်းရာ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) ထွ်ယိုသွ။

ဝေင်သထုံးပေး (သီးသင်း) ၊ ကွန်ပျူတာ (၂၉-၁၂-၀၇)

သံဃာ့ဖွဲ့ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

ပဉ္စဝဂ္ဂိ၊ ရဟန်း ၅-ပါးစွဲ၊ အကျောင်း (အဆင့်)

နိဗ္ဗေဒဘုရားလောင်း၊ ခွန်သီးခတ်ပေးခါ အပါသုဒ္ဓေါဒန ဟဲ့လွှဲ ပေးတင်းဆရာ၊ အဒါးသွတ်၊ ပုဏ္ဏားသွစ်ဖြာ၊ ဘုရားလောင်း၊ ကတော့ထွက်ထန်းတခြာခိန်းနပ်၊ ပေးတင်းဆရာ၊ သီလို့လဲဉ်းနှုတ်ဖြာ၊ အဝ်းကိုင်အပေးသွတ်၊ တဖြာ၊ ဒုဗ္ဗာ၊ ကထင်းဟွန် ဘုရားလောင်း၊ တော့ထွက်ထန်းတခြာတင် ကအဝ်းကိုင်ဒါး ပုဏ္ဏားတဖြာနပ်၊ လယ်ထိုင်းဟဲ့၊ ပုဏ္ဏားကသီထို၊ အပိုဖုံးလဲ့ ဟဲ့လေလစ်၊ ဖြာ၊ ဒုဗ္ဗာ၊ ပါတွမ်းဝွေ့နပ်၊ ထွာဝင်၊ ငတ်၊ နပ်၊ သွ။

နိဗ္ဗေဒဘုရား၊ ကထင်းဟော်၊ ဓမ္မစကျားတရာယားနပ်၊ လို၊ ပိုအကို ဝွေ့ဗွေ့သီးယို နားရီးရီးဟားဝင်၊ (ဟော်၊ ဓမ္မစကျား) နောင်၊ သွ။ သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ဟား၊ ဝါးဆိုးလာဗွေဟာနောင်၊ ဗွေ့ကောဏ္ဍည လ၊ တမင်တဖိုလ်း ထွာသောတားပန်း ပုဂ္ဂိုလ်း၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား၊ အဝ်းဟော်၊ ဖေးတရာ၊ ဤမ်းနီ၊ ဤမ်းနီ၊ တင် ဝါးဆိုးလာလောင်း၊ ၁-နီ၊ နပ်၊ ဗွေ့ဝပ္ပ ထွာသောတားပန်း၊ ၂-နီ၊ နောင်၊ ဗွေ့ဘဒ္ဒိယ ထွာသောတားပန်း၊ ၃-နီ၊ နပ်၊ ဗွေ့မဟာနာမ် ထွာသောတားပန်း၊ ဝါးဆိုးလောင်း၊ ၄-နီ၊ နောင်၊ ဗွေ့အဿဇိ ထွာသောတားပန်း၊ သဲစ်ကထွာသောတားပန်းဖုံးတဲ့ နိဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဟဲ့၊ “ဟော် ဘိက္ခု- လွှဲလဲဉ်းရဟန်း၊” ရှိ၊ နဲ့ဉ်းနပ်၊ တင် ထွာလို့စွဉ်း ရဟန်းဖုံးနောင်၊ သွ။

ကထင်းတို့၊ ဝါးဆိုးလောင်း ၅-နီ၊နောင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊
ဟော်ကျာဖေး “အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်” တင် ၅-ပါးလိမ်း
ထွာလို့စဉ်းအား ရဟန္တာဖုံး နောင်သွ။

ပဉ္စဝဂ္ဂိ ကဗျာ

- ၁။ မျတ်မွေးအကို - ဗွန်ထို သားသနား
ဝင်၊ငတ်၊ငွေ၊သီး - နို့ရီးလို့ပါ၊
ကံးလီ၊ ပါအာ - ယိုခါ ယံငါး
ပယ်၊နှောင်၊အား - ဥစ္စာ၊ ပိုတွမ်းမာ ။
- ၂။ အမည်၊နားမ - သားယွယ့်အိုး
ဗွေးကောဏ္ဍည - ဝပ ဘဒ္ဒိ
မဟာအဿ - ပဉ္စဝဂ္ဂိ
ငတ်၊ပါ၊နော - ယံခေါ ဟင်အကြံ ။
- ၃။ ဘုရာ၊ဟော်၊စ - ဓမ္မစကျား
နားဗားဟွန်ရီး - ငွေ၊သီးနောင်၊ရာ၊
မင်၊ဖိုလ်းသောတ - လ၊လွှစဉ်းအား
အရိယား - သေးချား နီရန်းထွာ ။
- ၄။ မင်၊ဖိုလ်းသောတ - လ၊လွှခါးအား
ဘုရာ၊ဟော်၊ထင်း - ယံစင်းနောင်၊ရာ၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ - အနတ္တ လက္ခဏာ၊
ရဟန္တာ - ချမ်းသား တို့၊အိငါ ။

- ၅။ ဗွေသီးငတ်၊ပါ - တရာ၊သေထီး
 ဟွန်ဗားနပ်၊တွက် - နပ်သက် ဟာနီ၊
 အိုးဇိုးမဉ်၊ကျ - ပဉ္စဝဂ္ဂီး
 သွဉ်းရိုးသေး - ယံဖေး ဗွန်နောင်၊အီ ။

ဗွေရဟန်၊သီး ကဆိုးဗားဝါး အကျောင်၊ (အဆဲး)

 အိုးခေတလင်း၊ နီဗွေဘုရာ၊ အောင်းအံသတင်၊သွံ၊ ရားဖ
 ဂျိုဟ်းခမ်း၊ ဝေဉ္စုဂ္ဂန်းကျောင်၊ကိုအတွင်၊ ဆိုးဝါးအတွက် ဘုရာ၊
 တလ၊ပညပ်တင်းဒွါန်းတင် ဗွေရဟန်၊သီးတဲ့ ကမ်းသ၊ ကျွေချာကျွေ
 ငါ အလာမိုင်၊ရိုးတင်း တဆီနီလာစွဉ်းဒျား နောင်၊သွူ။

 တိုးနောင်၊တွေ့၊ လို၊ဖုံးကဲ့၊ရဲ၊လွဲနဲ၊င်းယို “ရဟန်၊သီးဖုံး
 နပ်၊ ယမ်းကိုင်လို့ဝင်၊ ထာ၊မွူးဖုံး၊ ယမ်းသီဗား သတ္တဝါးပေးဖုံးတင်
 ခမ်းသင်ခမ်းခါ တဆီနီလာလိုမ်း ပျိုးထမိုင်၊မွေ့ ကျွေလွေ၊ငါးထာ၊
 ဟောင်း၊ တိတ္ထိသီးလယ်၊ကွီးမဉ်းတဲ့ ခမ်းခါနပ်၊ ဝင်၊အံဒျားဝင်၊
 ကျောင်၊ ဝါးဖုံးလယ်၊ကွီးမဉ်းတဲ့ မာ၊အပွီအိုးသောင်းနာ၊ ခမ်းခါ
 နောင်၊ ဝင်၊အံသော့ဒျား အပွီကို၊ တိုးရဟန်၊ဖုံးနပ်၊ မလင်၊လယ်၊
 ငါးထာ၊ နဲ၊င်းနောင်၊” လို၊အမျာ၊သွမ်၊သဲ၊ ကဲ့၊ရဲ၊နဲ၊င်းနောင်၊တင်
 ရဟန်၊သီးဖုံး လွေ၊လောင်းနယ် နီဗွေဘုရာ၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ နီဗွေ
 ဘုရာ၊ရိုး -

 “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝသံ ဥပဂန္တူ ”န္တိ ။

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ဆိုးဝါးအတွက်တာ၊ ခွေဖေးခွင်၊
ဒျာ၊” မိန်းနဲင်းနောင်သွ။

ကွပ်ပွီးနောင်မ၊ တွိုးဗုဂ္ဂိုဏ်းယိုခါ ပေါးဝါးတွင်နောင်၊ ဗွေး
ရဟန်းသံဃာသီး ဆိုးဟးဝါး (အံ့စွဲစွဲဟးကျောင်၊) နဝ်သွ။

ဆိုးဝါး ၂-မျိုး

၁။ တယ်း ဝါးဆိုးလောင်း (၁) ဟာ ဗုလွေ တင်ကျွမ်လာ
ဗွေနီ၊ (ကအံ့စွဲစွဲဟး သွံလာ) နဝ် ဟဲ့ “ပုရိမဝါး-ဝါး
အရီး” (ဆိုး ပထမဝါး) နောင်သွ။

၂။ တယ်း ဝါးခေါင်းလောင်း (၁) ဟာ ဗုလွေ တထိန်းလာဗွေ
နီ၊ (ကအံ့စွဲစွဲဟး သွံလာ) နဝ် ဟဲ့ “ပစ္ဆိမဝါး-ဆိုးဝါး
အဆိုင်” (ဆိုး ဒုတိယဝါး) နောင်သွ။

ခေတ်ယိုခါ ကအောင်ဒေါဒါး “လသွ။ ကားမိုင်ဝါး”
“လသွ။ ဝါးသွံဆီ” နဲင်းနောင်နဝ်၊ “ဆိုးဟးသွ။ ကားမိုင်ဝါး”
“ဆိုးဟးသွ။ ဝါးသွံဆီ” တွမ်းကရိုးနဲင်းနဝ်၊ ဗွန်ပိုင်နောင်သွ။

ယဟန်းနဝ် သွံသိက္ခာ “သိက္ခာလသွ။ ကားမိုင်” ရိုး
နဲင်းနဝ်၊ အဓိပ္ပာယ်နဝ် “ကဒင်းသိက္ခာ ကထွာစင်နောင် လသွ။
ကားမိုင်ဝါး” အလိုရိုးနဲင်းနောင်တင် “ဝါးတွမ်းသိက္ခာ” ကလ၊
ဆွေ၊ ကလအာနဝ် နဝ်တွက်ဗွန်ပီလို့ဝင်၊ (ပေါးဝါးလသွံဆီတဲ့
သိက္ခာလသွံဆီ အသွံဗွန်ပီလို့ဝင်၊) နဲင်းနဝ်သွ။

နီရဟန်းသီးယိုနောင်၊ ထွားဝါး (သိက္ခာ) အပေးအတန်
ရိုးသေးဟးလို့ဝင်၊တင် (ထွားအသက်ပေးတန် ရိုးသေးဟးလို့ဝင်၊
မွေးတင်းတင်) ဝါးပေးသားနပ်၊ ရိုးသေးဟး ဝါးတန်သား၊ ရဟန္တာ
ခန်းတဲ့ယောင်း ပေါ်အဝါးပေးနပ်၊ ရိုးသေးဟး ပုထုဇဉ်း ရဟန်းဝါး
တန် နောင်၊သွ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ မီးကျွေးလွေ့စဉ်းလို့ဝင်၊နပ်၊ ဝါးတန်သား
ကျွေးသွေ့ဆ၊ငါ၊ ဝါးပေးသားနောင်၊ ကျွေးသွေ့ဆ၊ချ၊ မဉ်းသွံ၊သွမ်း
တဲ့ ဝါးတန်သားနပ်၊ အံ့သွေ့ဆ၊ခိုးဖွဲ၊ ဝါးပေးသားနောင်၊ အံ့သွေ့
ဆ၊ဒွမ်ဖွဲ၊ မဉ်းမာ၊နဲင်းနပ်၊မ၊ ထွာရဟန်း၊ယေန်းကေး၊ ထွာထား၊
ရိုးသေးလို့ဝင်၊ နောင်၊သွ။

ရဟန်းဆိုဝါး သိက္ခာ ကဗျာ

- ၁။ ဘုရားစိုးစ - လို့လခိန်းခါး
ဗွေးရဟန်းမျတ် - ဝင်၊ရပ်လွေ့ညာ၊
ထားမွူးကွင်လီ - ယမ်းသီ သတ္တဝါး
လို၊သွမ်းသွဲ - ကဲ့ရဲ့၊ ခွန်းရောင်အာ ။
- ၂။ လို၊စိုးသွမ်းသွဲ - ကဲ့ရဲ့၊ခရား
ဗွေးရဟန်းစောင်း - လွေ့လင်းဘုရား
လို၊ကျောင်၊ပုဂ္ဂိုလ်း - ယံဆိုလွေ့ဝါး
ဘုရားမျတ် - ပညပ် မိန်းသေးခါး ။

- ၃။ ဆိုးဝါးတွင်းထွူ - လ၊သွူတဝါး
 တဝါး နီဝါး - သွံဝါး တောင်ခါ၊
 ဝါးပေး ဝါးတန် - ဟဲ့ဖန် သိက္ခာ၊
 ရဟန်းပေး - ရှိုးသေး တန်ငါငါ ။
- ၄။ ဝင်းဖစ်လောင်းပင်၊ - စောင်းစင်၊ သံဃာ၊
 သိက္ခာတန်ပေး - ရှိုးသေးဟောင်းမာ၊
 တန်ရီး ပေးဆွဲင်၊ - လဲင်းမိုင်၊ ပီဒျာ၊
 စဲဉ်းတို့င်၊ကျွ၊ - နောင်မ၊ ထွားယံအာ ။
- ၅။ သွံ၊သွမ်၊နပ်၊ယင် - ဟောင်းဖျင်လွေငါး
 ဝါးတေားတန်သား - ဗွန်ဖြားနောင်ရာ၊
 ကျွ၊ငါဆ၊ခိုး - အောင်းလိုအံ့ဒျာ၊
 ဝါးကပေး - ဆွတ်ဖေး ဟံးချာချာ ။
- ၆။ သားသနားအောင်းတွက် - ဆောင်းရွက်သံဃာ၊
 ဘုရာတပဲ့ - ယံယဲ့နောင်ရာ၊
 မျိုးမြိုက်မြိုင်တင်း - နားငေါင်း ယံဒျာ၊
 တန်တန်ပေး - ရှိုးသေး တွိုးယိုခါ ။

သံဃာ့ဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင်(၂) ထွူယိုသွူ။

၆၂ ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

ဒါးနဖဲ၊ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

ပရိက္ခရာ၊ ၈-ပါး

- ၁။ သင်္ကန်းပွိုင်း
 - ၂။ သင်္ကန်းပိုင်
 - ၃။ သင်္ကန်းကုတ် (သင်္ကန်းတန် နီထပ်)
 - ၄။ သပိတ်
 - ၅။ နုပေးကြွေကတူး
 - ၆။ ထ၊ (လူးပါ ဆ၊အိသင်္ကန်း)
 - ၇။ ပန်ကျို၊ (စွိုပ်ပတ်အိ ငင်းဒေင်)
 - ၈။ ထိစစ် (စစ်အိထိ)
- ယို ၈-မျိုး ဖုံးသွ။

“ပရိက္ခရာ” အဓိပ္ပါယ်နောင်၊ “အသွံ့အဆောင်း” အဓိပ္ပါယ် လနဲင်းနောင်သွ။ မဉ်းဒေါ၊ နီပအိုဝ်းငေါင်းစစ်စစ်နောင်၊ “လိုကျောင်းသီး အရွိုင်းအခြို၊” ရိုးဗားနဲင်းနောင်သွ။

ကပိုင်သျှင်း ကခံစင်နောင်၊ အထူးအောင်၊ ပရိက္ခရာ၊ ၈-ပါးယိုတင် အဉ်းအရေ၊ အောင်လိုဒြေ၊ဒျား အတသာသာ၊ ရှည်မဉ်းဟံးအာတဲ့ ဖြေလူးဒျားသွေ့ အဟောင်းစား၊ ပရိက္ခရာ၊နပ်၊ အဉ်းအထူးထွေတင် ရော့ချော့တော အလောင်းအလင်တဲ့ ချော့လဲင်းသွေ့ နောင်မ၊ သဘာဝမွေးနောင်သွ။

ယင်ဟန်းသားနပ်၊ တွိုးရွှင်နောင်၊ ခံးလို့နေးအသောင်း
တန်၊ အသိန်းတန်တဲ့ တွိုးသပိတ်သက်န့်နောင်၊ ထင်းထိုင်းရီဟေ့
ကျောင်၊ ဖေးနေးကလ၊ ဟံးပေါ်ပေါ်၊ အရေတော့နဲ့င်းနပ်၊ ကဲဉ်း
အာအာ။

ယင်ဟန်းသားတဲ့ “အပိုင်သေးသေး တမွေးတောင်းခြာ၊
ညမ်းညမ်းညိုညိုညိုငါတဲ့ တလို့ခိုးတောင်း၊ တော့တော့တန်းတန်း
ငါတဲ့ တလို့ခိုးတောင်း” ရိုးနဲ့င်းနောင်တင် ဖြေလယ်းကျွဲ၊ သက်န့်
ပိတ်ရွှင်ရွှင်ရင်ရင်၊ သပိတ်ဟံးပေးပေးပါးပါး၊ အငိုပေါ်ပေါ်၊
ပယ်ပယ်စားဖုံး နောင်သွ။

တွိုးဟန်းအိုနပ်၊ ထော့ယား၊ ဆျာယား၊ ထတိုးစတင်
ကားမိုင်မီးမီး၊ နက် အယံစား၊ ရွှင်မည်းအင်းအာ ထာမည်းအင်းလို့င်း၊
မည်းဖြေကျွင်းကျွင်းပါချား ပရိက္ခရာနောင်တဲ့ မွေးချား၊ တွိုးပရိက္ခ
ရာနောင်၊ အညမ်းတွမ်းတော့တန်း၊ တွိုးအအံးနပ်၊ နက်အငိုတန်
စား နဲ့င်းနပ်နပ်၊ သဘားဝပေါးမွေးတင်းတင် ဟပ်မာတင်းနပ်သွ။

ပရိက္ခရာ ၈-ပါးကို တပါတောင်းစွဉ်းတဲ့ -

- ၁။ ထီ (ထီလိုကျောင်ချားမး)
- ၂။ ခင်းဖါး (ခင်းဖါးလိုကျောင်ချားမး)
- ၃။ ပတီ (စိတ်အိတား)
- ၄။ လူလော (ဆုအိသက်န့်)
- ၅။ ထာဒါပေး (အုံဒါ အုံကြောင်းတား)

ယိုငတ်မျိုးနွယ်၊ ခေတ်ယိုခါ ဝင်းအောင်းသွားအာတင် မဉ်း
လူးပါနောင်၊ ယိန်းဟောင်းငါးနောင်သွား။

ပရိက္ခရာ ၈-ပါး ကဗျာ

- ၁။ သွံဖွဲ့၊ သင်္ကန်း - ပိတ် ပန်း နှ၊ပေး
ထ၊ ထိစစ်နော - ဗုဒ္ဓေါ ထေသေ၊
ပရိက္ခရာ - သွစ်၊ဟး အီသေး
သျှင်း စင်၊ သီး - လိုးရီး ယံကသေ ။
- ၂။ ဟင်တောင်ထင်းဝင်း - သျှင်းစင်တကာ
ဗိုင်သျှင်း စင်တား - လိုးငါးသေထာ၊
သင်္ကန်း သပိတ် - ပရိက္ခရာ
အွဉ်းရေထူး - ဖြေလူး တသာသာ ။
- ၃။ ယင်ဟန်းနုရ၊ - ကွိုးထာပေါ်ပေး
ညမ်းညှိမ်းရွှင်ရွှာ - ရွှေစားမဖြေ၊
သင်္ကန်းတဩ - ကျောင်းကိုဝွေရေး
လောင်းလင်စား - တဲဝါး သိန်းသောင်ထေ ။
- ၄။ ရေပေးမာယံ - ရေတန်မထူး
ကရေးနီဗွာန်း - မိဗွာန်းလွေသူ၊
ဗွေနဲ့ ဗင်းနဲ့ - စင်းစွဲ ဟောင်ယူး
နီဘားသာ - မာဟး စားယံသွား ။

- ၅။ သွစ်ပါးအကို - ထီးယို ခင်းမီး
ပတီးသွူနော - လူးလောတပါ၊
ထာဒါပေးပါ - အုံဒါအီတာ၊
မဉ်းပါဒါ - ယံငါး ခေတ်ယိုခါ ။
-

**လူးထာ၊ သားသနား အောင်းလေတွင်၊ တွမ်း
သားသနားခေတွင်၊ အကျိုးကွားပွဲ၊**

လူးအင်္ကျီရတွမ်း လူးကုန္တကသီး အကျောင်၊ (အအဲဉ်း)

နီဗွေးဘုရာ၊ အီးဟော်၊ အဘိဓမ္မာတရာတင် ကတိန်း
ဖျော်ထင်း တားဝတိံသာ၊ လူးသီးခမ်းသူ၊နောင်၊ လူးဗျဟွာသီးဖုံး
လွဉ်ပြုံးလွဉ်ပြင်းစွဉ်း နီဗွေးဘုရာ၊ထျ၊တွော၊ လူးကုန္တကနပ်၊ အုံလင်း
နီဗွေးဘုရာ၊ စူထေဖွဲ၊ လူးအင်္ကျီရနောင်၊ အုံလင်းနီဗွေးဘုရာ၊
စူစေးဖွဲ၊နောင်၊သွ။

ဗျဟွာ၊ တံ၊နို၊ထူးထူး၊ လူးတံ၊နို၊တန်တန်ဖုံး ပေါးဖျော်လွဉ်
ဖျော်လွဉ်တဲ့ လူးအင်္ကျီရနပ်၊ ဆွတ်၊ချာဆွတ်၊ချာဖေးဟးတင် တွမ်း
ဘုရာ၊ ညာ၊ထို၊စွဉ်းလို့ဝင်၊ ၁၂-ယူးနော၊ တွိုးလူးကုန္တကနပ်၊
တံ၊နို၊တန်နေနေနပ်၊မ၊ ခြိုင်းဟးတင်းခင်းလမ်းတင် အင်းအုံလင်း
ဝီပဲစွဲစွဲဒျား နီဗွေးဘုရာ၊ထျ၊နောင်၊သွ။

လူ့အင်္ကျီရ အကျောင်း (အအဲဉ်း)

အိုးစခါ ပွေးဘုရာ၊ ကဿပ သားသနားကဖေထို၊ အခိန်း
ခါးနောင်၊ လူ့အင်္ကျီရအလောင်း၊ သင်္ဃေတ္တခွန်ပို၊ တဖူးဝေးအောင်း
တဆီပိုင်ဖြာ၊ ဝွေ့ထွာအပေးသွတ်၊ အမည်၊ “အင်္ကျီရ” နေနေသွ။

အတွင်းနောင်နပ်၊ လောကကိုယို လိုကျောင်းတပါး၊
အဲဉ်ထောင်း၊ သီးလသား တဖြာဖြာ၊ အဲဉ်ထောင်းတင် အင်္ကျီရ
လူးထာ၊ အနင်းပေါင်၊ ပဉ်တသောင်းတဲ့ အကျိုးတတန်တောင်း
(လ၊ဆေ့မွေးစွဉ်း ကုသိုလ်း) နောင်သွ။

(အင်္ကျီရ ပေတဝတ္ထု)

ဥပမာ - ထိတအဲဉ်ထောင်း အရပ်နပ်၊ ပါးတဖြာနပ်၊
သမ်းမဉ်လ၊မွေးမိုင်းစွဉ်းထီတင် မျှူးရောင်ခိုး ထိုင်းစောင်း တွမ်းဖိုင်
ဆား လယ်အွဉ်းဆောင်၊ တဆံ့ထီ တထွောင်းထွူတထွောင်း
မျှူးပလဲင်းနှောင်းသွ။တဲ့ တဆံ့ထီ လ၊တစီ၊စော့ပေးချားနပ်၊သွ။
(တောင်ခါး - ဥပမာနောင်၊ ယူလ၊တမ်းသော့ပါချား)

လူ့ကုန္ဒက အကျောင်း (အအဲဉ်း)

ဟေးနီပွေးဘုရာ၊ ဂေါတမစိုးယို ပါးခိုဗင်းမဉ်၊ “ကုန္ဒက”
အင်းတဖြာ၊ တိုးတလဲင်းတွေ့၊ နှစ်နှစ်သက်သက် လူးဟေးပွေး
အနုရုဒ္ဓါး သွမ်းတစောပေးလွှမ်း၊ ဆိုင်းနောင်၊ ပေါးညတောင်း
သီထို၊တင် ထင်းထွာတော လူ့“ကုန္ဒက” နောင်သွ။

လူ့ကုန္ဒကနောင်၊ လူ့ဟးသွမ်၊ တလဲင်းဒျား၊ တစောပေး
ဒျားတဲ့ လူ့ဟးသားသနားလေတွင်း၊ လူ့ဟးမွေးရဟန်၊ သီးလသား
အကျိုးလ၊တဲဝါး (လ၊အာ) မွေးမိုင်းစွဉ်းဒျားနပ်၊သွ။

ဥပမား - ထီအံ အဝ်းခုံသောင်၊ ထီနောင် အဝ်းခုံထျ၊တဲင်
မဉ်လ၊ထီတပုံ၊နဲ့ လွဉ်းသော့၊မုံ၊ ယုတ်ထန်းချာ ထီပါဗွေစွဉ်းတပုံ၊
နပ်၊တဲင် လ၊ယိုလဲဉ်းက ပါ၊ကလွေ၊ထိုမ်းဆောင်၊ တဆံ၊ထီနောင်၊
ကားမိုင်းမိုင်း၊သွ။

(ဥပမားယိုနောင်၊ ယူသော့၊)

ထာ၊လူနီမျို၊ အကျိုးကွား ကဗျာ

- ၁။ သားသနားဗေတွင်း - ကံကျင်၊သိက္ခာ၊
အဲဉ်ထဝ်းယေန်သူ၊ - ကလူနောင်၊ရာ၊
ညမွေးနောင်၊ပေါင်၊ - တသောင်၊စွဉ်းဒျား
အကုံရ - သုခ ကံမအာ ။
- ၂။ ထီခြောရပ်ကို - မူးခိုအတာ၊
ထွားတဆံ၊ချ၊ - နနီ၊လ၊ ကမာ၊
သားသနားဗေတွင်း - လူလင်၊တန်၊ဟး
ကျို၊ဆော့၊ငါး - ဗွန်ဒျား ထီခြောခြာ ။

- ၃။ သားသနားလေတွင်း- ကံကျင့်သိက္ခာ
အောင်းအာပဉ်ဗူး - ကလူးနောင်ရာ၊
ဆွေပေးရိုးလွဲ - တပ်တွဲ ယံငါး
ကုန္ဒက - သုခ ကံကအာ ။
- ၄။ ထိလွှိုင်းရပ်ကို - မူးခိုအတာ
ထူးပုံ၊ တွောင်ချ၊ - ဗွေလ၊ ထွေထာ၊
သားသနားလေတွင်း - လူးလင်၊ တန့်၊ ဟး
ကျိုးအာငါး - ဗွန်ဒျား ထိလွှိုင်းခြာ ။
- ၅။ ခေတ်ယိုလဲင်းခါ - လေဗွာ သားသနား
စင်၊ သျှင်၊ သဉ်သား - ပဉ်စားအာပါ၊
သ၊ ဗွာထူးနေ - လူးမွေးတန့်၊ ဟး
ကျိုးတန့်ငါး - ချမ်းသာ၊ ထင်းငါငါ ။
- ၆။ သားသနားလေတွင်း - ခွန်နင်၊ ယံယူး
ဘဝငါတာ - ချမ်းသာ၊ တဖူး
ခါးလားသီမား - တဲဝါးဟောင်လူး
မျိုးကုသိုလ်း - စုပိုး လိုးအာသွ။ ။

ဒါးနဖွဲ၊ ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) ထွေသွ။

သီးလဖဲ့ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ
ယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ “သရဏဂုံး” သိုမ်ပါ၊ နောင်၊သွ။

- ၁။ သရဏ - အဓိပ္ပါယ်၊
- ၂။ သရဏဂုံး - အဓိပ္ပါယ်၊
- ၃။ သရဏဂုံးတယ်သား - အဓိပ္ပါယ်၊ ယိုနင်၊တဲ့ အောင်းလို၊
သေနားငါးတင် တဲမ်းနယ်ဖေးက အအဲဉ်းချုတ်ပေးနင်၊သွ။

၁။ သရဏ - အဓိပ္ပါယ်၊

ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ ရတနာ၊ယိုသိုမ်ပါ၊နင်၊ ပယ်၊ထို၊
ဖေးဒါ၊ ဆင်၊ရယ်၊ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၊ ဘေးရန်၊အမျိုးမျိုးတင် ဟဲ့၊ဟး
“သရဏ” နောင်၊သွ။

“ပယ်၊ထို၊ဖေးဒါ၊” ကရို၊နင်၊ ကွပ်ပွိုးယျမ်းအံးမွေး ဘုရာ၊
တရာ၊ သံဃာ၊တင် ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ အဗွန်အဟွန်၊
အင်းကိုမ်းခါ၊ အောင်းရဲခါ၊ဖေးနင်၊မ၊ တန်းအီးမော့၊ ထာ၊ဆင်၊ရဲ၊
ဒုက္ခ ဘေးရန်၊အန္တရာယ်၊တဲ့ မော့၊ထွာတောင်း။

ကွပ်မျိုးရိုးသေးမွေးငါး ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃားတင် နေ့
ထူးချား ဘုရာ၊ တရာ၊တေားအတို့၊ လွှာက်၊နားချား သံဃား
တေားသီး သြဝါဒအတို့၊ မာ၊တောင်းထား၊မာ၊ကဲ့၊ ဒေါ၊တောင်း
ထား၊ဒေါ၊ကဲ့၊ ကျုံးတောင်း ထာ၊ကျုံးကဲ့၊ မာ၊ချားထား၊မာ၊ဟောင်၊
ဒေါ၊ချား ထာ၊ဒေါ၊ဟောင်၊ ကျုံးချား ထာ၊ကျုံးဟင်နောင်၊မ၊ တန်း
အီးမော့၊ ထာ၊ဆင်၊ရယ်၊ဒုက္ခ ဘော၊ရန်းအန္တရာယ်၊တဲ့ မော့၊ထွာ
တောင်းနောင်၊သွ။

တမော့၊ထွာတောင်း ထာ၊ဆင်၊ရယ်၊ဒုက္ခ ဘော၊ရန်းအန္တ
ရာယ်၊နဲ့၊ယိုနင်၊ ကွပ်ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား၊ ဘုရာ၊ တရာ၊
သံဃား ရတနားသိုမ်ပါ၊နောင်၊ ကားကွယ်၊ဖေးခါ၊ ရဲဖေးခါ၊
ပယ်၊ထိုးညာ၊ဖေးဒါး နောင်၊သွ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား ရတနားသိုမ်ပါ၊ယို
နောင်၊ ထွာထား၊အားကျိုး အမွေးအမဲဉ်း “သရဏ” နောင်၊သွ။
“သရဏ” အလ၊ ထူးဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား ရတနားသိုမ်ပါ၊နောင်၊
သွ။

၂။ သရဏဂုံး - အဓိပ္ပါယ်

“ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား ရတနားသိုမ်ပါ၊ယိုနောင်၊ ပယ်၊
ထိုးဖေးဒါး ဆင်၊ရယ်၊ဒုက္ခ၊ ဘော၊အန္တရာယ်၊မွော့ဟွေး” သ၊ကယျမ်း
မွေး၊ သ၊ကြောင်းသ၊ဗ္ဗာ ကတိုးငါလွေ၊ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား

ရတနာ့သိုမ်ပါ၊ အလောင်းနှောင်၊ ဟဲ့ “သရဏဂမန-သရဏဂုံး”
နှောင်၊ သွ။

“ သရဏဂမန - သရဏဂုံး ” အလ၊ လ၊ သ၊ ကယျမ်း
ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ လ၊ သ၊ ကတိ၊ လွေ၊ ဒါ၊ ဘုရာ၊ တရာ၊
သံဃာ၊ ရတနာ့သိုမ်ပါ၊ အလောင်းနှောင်၊ သွ။

၃။ သရဏဂုံးတယ်သား အဓိပ္ပါယ်

သ၊ ယျမ်းမွေ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ သ၊ ကအင်းဒါ၊
သား သ၊ ကတိ၊ လွေ၊ ဒါ၊ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ ရတနာ့သိုမ်ပါ၊
အလောင်းသားနှောင်၊ ဟဲ့ “သရဏဂတ-သရဏဂုံးတယ်သား” နှင်၊
သွ။

ဆိုတယ်ပွဲ၊ သရဏဂုံး ၄-မျိုး

- ၁။ အတ္တ သန္တိယျာတန သရဏဂုံး ၊
- ၂။ တပ္ပရာယန သရဏဂုံး ၊
- ၃။ သိဿဘာဂူပဂမန သရဏဂုံး ၊
- ၄။ ပဏိပါတ သရဏဂုံး - အောင်း ၄-မျိုး နှိုင်းယိုသွ။

၁။ အတ္တ သန္တိယျာတန သရဏဂုံး အဓိပ္ပါယ်

“ခွေနှမ်းယိုနှင်၊ ခွေလူအပ်ဒျာ၊ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊
ရတနာ့သိုမ်ပါ၊” သ၊ အဉ်းနှိုင်းနှောင်၊ နှင်၊ ဟဲ့ “အတ္တသန္တိယျာတန
သရဏဂုံး” နှောင်၊ သွ။

၂။ တပွရာယန သရဏဂုံး အဓိပ္ပါယ်

“ခွေထာအားကျိုး အစစ်အမန်းနပ်၊ အောင်းချား ဘုရား တရား သံဃာရဲ့ ရတနာသိုမ်ပါယိုလွှမ်း” သ၊အွဉ်းနိုင်းနောင်နပ်၊ ဟဲ့ “တပွရာယန-သရဏဂုံး” နောင်သွ။

၃။ သိဿဘာဂူပဂမန သရဏဂုံး အဓိပ္ပါယ်

“ခွေနောင် ထွာချား ဘုရား တရား သံဃာရဲ့ ရတနာသိုမ် ပါတပဲ့” သ၊အွဉ်းနိုင်းနပ်နပ်၊ ဟဲ့ “သိဿဘာဂူပဂမန-သရဏဂုံး” နောင်သွ။

၄။ ပဏိပါတ သရဏဂုံး အဓိပ္ပါယ်

“ခွေဝဲင်းကေးညိုရဲ့ ရှိုးသေးချား ဘုရား တရား သံဃာရဲ့ ရတနာသိုမ်ပါ” သ၊အွဉ်းနိုင်းနောင်နောင်၊ ဟဲ့ “ပဏိပါတ-သရဏဂုံး” နောင်သွ။

သရဏဂုံး ကဗျာ

၁။ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ	-	သံဃ ရတနာ
ပယ်းထိုးနောင်မန်း	-	ဘေးရန် အာပါ
ကွပ်ပိုးနောင်မ	-	သျှင်ပျရိုးဗား
သရဏ	-	မဉ်းလ အားကျိုးထွာ ။
၂။ ရတနာမျိုးခွိုး	-	အားကျိုးခရား
ပယ်းထိုးနောင်မန်း	-	ဘေးရန် အာပါ

သ၊ကိုယျုမ်းခါ၊	-	သိုမ်ပါ၊ ရတနာ၊
ရဏာဝံး	-	အားရုံး သ၊စွယ်၊ငါ ။
၃။ သ၊ယျုမ်းဘုရာ၊	-	တရာ၊ သံဃာ၊
သ၊တို့၊လွေး၊ချာ၊	-	ရတနာ၊သိုမ်ပါ၊
ရတနာ၊အလောင်း၊	-	သ၊ကြောင်းအံ့ချာ၊
နဲင်းနောင်၊စား	-	တယ်းသား သရဏာ ။
၄။ နမ်းယိုခွေအပ်	-	လူးကပ် ရတနာ၊
အားကျိုးခရာ၊	-	ရတနာ၊သိုမ်ပါ၊
ရတနာ၊တပဲ့၊	-	ယံယဲ့၊ ထွာချာ၊
ရတနာ၊	-	ဝဲင်းချာ၊ စွမ်းနီ၊ဟာ ။
-

ဥပုသ် သဉ်သီးလ

“ဥပုသ်” ကရိုးနောင်၊ အင်းပါဠိဘားသာ၊ “ဥပေါသထ” နောင်၊ ထွာလွဉ်တဲင် နီပအိုဝ်းဟဲ့တော “ဥပေါသ်-ဥပုသ်” နဲင်း နောင်၊သွ။ (ပေါ-ကို သြနပ်၊ ပြောင်၊လဲင်းတော ဥ-တဲင် ဥပေါ နပ်၊ ထွာတော ဥပု၊ သ-သွတ်၊ “ဥပုသ်” ထွာနဲင်းနောင်၊သွ။

“ဥပေါသထ-ဥပုသ်” အဓိပ္ပါယ်၊နောင်၊ “ဥပုသ်နီ၊၊ ထာ၊ကျင်၊သွံ၊” အဓိပ္ပါယ်၊ လ၊နဲင်းနောင်၊သွ။

“သီးလ” ကရိုနောင်၊ “အကျင်၊” အမိပ္ပါယ်၊ လနဲ၊ နောင်၊ တင် “ဥပုသ်-သီးလ” ငေါင်းယိုနီဌ၊ မဉ်းဟွဲ၊ တွယ်၊ လိုဝင်၊ နောင်၊ “ဥပုသ်နီ၊ ကျင်၊ သွံ၊ အကျင်၊ ဟောင်” အမိပ္ပါယ်၊ လနဲ၊ နောင်၊ သွံ။

“သဉ်သီးလ” ကရိုနောင်၊ အနီ၊ မိုင်၊ တရို၊ တင်း၊ အင်းလို၊ လွောကံ၊ နား၊ ကျင်၊ သွံ၊ လွေ၊ ဒျား၊ သေး၊ သေး၊ နား၊ နား၊ ကွဲကား၊ တင် “ဃရာဝါသော ဗဟုကိစ္စာ-လိုလမ်းနောင်၊ ကိစ္စအာငါး” ကရိုဒါး၊ ငေါင်းနောင်၊ အတိုင်၊ လိုလမ်းနောင်၊ အောင်းလို၊ နဲ၊ မိုင်း၊ ဒျား၊ စီ၊ ပွာ၊ ရေး၊ ပညား၊ ရေး၊ မြိုင်၊ သန့်၊ ရေး၊ နိုင်၊ ငန်း၊ ရေး၊ တင် ကိစ္စတရု၊ အင်းတောင်၊ အရေး၊ တရောင်၊ အောင်းတို၊ တွေ့၊ ရှိုးလွား၊ အွန်းအဲ့၊ အောင်းတဝေ၊ အောင်းတပန်း၊ ပူး၊ ငန်း၊ ချာငါ၊ စွမ်းဟာ၊ စွမ်းနီ၊ နေးစွဉ်းနောင်၊ မ၊ တတန်း၊ တောင်း၊ တဖိုင်၊ တောင်း၊ တစီ၊ စီ၊ နောင်၊ သွံ။

ကွယ်၊ တွေ့၊ ထာ၊ ပြား၊ ထာ၊ ဆာ၊ ထာ၊ သီယိုနင်၊ “မဉ်း တန်၊ မ၊ ပြား၊ မဉ်းဖိုင်၊ မ၊ ဆာ၊ မဉ်းအောင်းခြင်မ၊ သီ” နဲ၊ နောင်၊ သမ်းတမွေးတောင်းတင် ဘဝငါအတာ၊ သံ၊ သရား၊ အပွန်းနင်၊ တဲ့ အဉ်းတန်၊ တန်၊ မာ၊ ဟား၊ ဒါးန၊ အဉ်းဖိုင်၊ ဖိုင်၊ ဆောက်တယ်၊ ဟား သီးလ၊ အဉ်းအင်းခြင်ခြင် ပွာ၊ မျာ၊ အားထုတ်ဟား ဘားဝနား နောင်၊ သွံ။

ကွပ်ပိုးနောင်၊ မ၊ ဘုရားစိုးစခါနောင်၊ -

- ၁။ လာဆန်၊ (၈) နီ၊
- ၂။ လာလောင်း (၈) နီ၊
- ၃။ လာဗွေခီ၊
- ၄။ လာမားခီ၊

တလာအကို ယို ၄-နီ၊နောင်၊ အွဉ်းထွေ့သတ်မတ်စွဉ်း
 ဗုဒ္ဓဘားသာထွေ့၊ ကျင်သွံ၊နေးသီးလ၊ ဟဲ့လွခန်း “ဥပုသ်နီ”
 နဲင်းနပ်၊သွ။

သဉ်ငတ်၊ (သီးလငတ်၊ပါ၊)နပ်၊ စွမ်းဖြာ၊တန်ပေး၊ အင်း
 ကျင်သွံ၊ လွောက၊နားလွေ၊သေးသေးချား စွမ်းနီ၊နီ၊ မဉ်းတိုးတိုး
 ဥပုသ်နီ၊နပ်၊ ကဲဉ်းအာအာ ခံးထူးဆောက်တယ်၊ (ဆို့၊တယ်၊)လွ
 သီးလသွပ်၊ပါ၊နောင်၊သွ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ သဉ်သွပ်၊ (သီးလသွပ်၊ပါ၊) ယိုနောင်၊
 “ဥပေါသထ သီလ-ဥပုသ်သီးလ” ဟဲ့လွနဲင်းနောင်၊သွ။

ခေတ်ယိုခါနပ်၊ ကွဲပြာပြာထို၊လဲဉ်းသွ။ လာဆန်၊ ၈-
 နီ၊ လာလောင်း ၈-နီ၊ဖုံးနပ်၊ တရီ၊တဝ်းဒွါမ် ဥပုသ်နီ၊
 တထူးတဝ်းဒွါမ်
 သီးလ၊ တထင်းလွတဝ်းဒွါမ်ကျောင်၊ ထင်းလွကွီ၊ လာဗွေလာမား
 လွါမ်၊ လာဗွေလာမားမဉ်းတဲ့ ဝါးတွင်၊သိုမ်လာလွါမ်၊ ဝါးထန်း
 လာဗွေလာမားနပ်၊ လို၊ထင်းကျောင်၊သား ဆွေ၊မွေးမိုင်းလဲဉ်းသွ။
 ပေါးလို၊ယိုခါဖို့တဲ့ တွိုးဆိုင်၊ဆိုင်၊ ပိုစိုးလီ၊ပန်သူ၊နပ်၊ ယိန်းဖို့ဖို့သွ။

ကဲ့ညညမဲ့၊ ထင်းကျောင်းလာဗွေနှီ၊ ငမ်းထွာထိုးတလာ
တနှီ၊ ငါလွှမ်း၊ နောင်သွေ။ နမ်းတားချား ပငါပရာတင် အောင်းလို၊
မာ၊ ဖွဲ့တောင်းထား၊ ဟောင်ကျိုးစာ၊ ငါး မရေးမရာ၊ နှပ်သွေ။

လာဗွေလာမား ပြားဆားထင်းသွေ့ကျောင်း ကဗျာ

- ၁။ လိုလမ်းနောင်ရာ - ထာမာအာငါး
အံ့အွေအတား - ထိုမ်းဟးကျိုးစာ
လိုမာဆောင်းရွက် - ယိုတွက်နှပ်တား
အောင်းအာငါး - မာဟး ဂွမ်းနှီဟာ ။
- ၂။ ကွပ်ထာမာအာ - တလာလစ်လင်း
ထင်းကျောင်းသဉ်နေး - ကျင်းမွေးဟောင်သင်
တိုးခေတ်ယိုခါ - တလာနှီလင်း
လာဗွေမား - ထွေထွား သဉ်သွစ်ပင် ။
- ၃။ လာဗွေမားယို - ဝါးကိုလွှမ်းချား
ဝါးထန်းနှပ်ဟွေး - ဆွေးမွေးသွေထာ
ယိုခါဖွဲ့လဲ - ဆိုင်းတဲဖွဲ့ဒါး
ပိုလီဟွေး - မဲးနေး လာဗွေငါ ။
- ၄။ ဂွမ်းပြာခိုမှု - ဟောင်ယူးခါငါး
ဂွမ်းနှီဟောင်ထွား - အင်းပြားငါထာ
လာမိုင်နှီဟောင်း - ခင်းယောင်းသီဟး
တိုးနောင်နဲ - ပါကဲ စားမိုင်ဟာ ။

- ၅။ ကွပ်မျိုးနောင်မ၊ - ယူးလုလွေသေး
ကုသိုလ်းအတာ၊ - အွဉ်းဟးအရေး
လာဗွေ လာမား - ဖြားဆားတန်ပေး
ထင်းကျောင်းနော - သုခေါ ယံကဗွေ ။

သီးလဖွဲဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) ထွ်ယိုသွ။

ဘားဝနာဖွဲ့ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂)

အိုးခဲတလဲင်း နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်ဖေး အားဠဝီခမ်းသား
တရာ၊ နဲင်းယို - “ခွေအီးသီဟးထား၊’ တလွမ်နွောင်တောင်း
ထားသီရင်ရင်၊ ခွန်နင်တန်ပေး ယူးလးသေးသေးသွာ နဲင်းနပ်၊
နော” ဗုဒ္ဓေါဘုရာဗွေး ဟော်ခါဖေး စတင်နဲင်းနောင်သွ။

ကထင်းည သွံနောင်းတင် နီဗွေးဘုရာ၊ ကျွဲလွေယင်း
အားဠဝီခမ်းတလဲင်း၊ မူးနဲသက်လ၊ တဆီသူပေးတဖြာနပ်၊ ဘုရာ၊
ကဟော်ခါအတိုင်၊ သွံနောင်းဗွေဗွေ “မရဏာနုဿတိ - ယူးလး
သေးသေး ထာသီ” တရာယိုနပ်၊ ဂွေအဝ်းပွာ၊ မျာသေးသေး၊
ဂွေအဝ်းယူးလးသေးသေး နောင်သွ။

ကထင်းနားတရာ၊ လိုအများငါ နီဗွေးဘုရာ၊ ရီနဲင်းယို-

(ဘုရာ၊) - နင်ပေးဟွေး - နားအဝ်းမိုင်ကို လွဉ်ဟောင်း ၊

(နင်ပေး) - သေတောင်း ပွေးအော် ၊

(ဘုရာ၊) - နားအီးလွေမိုင်အီ ၊

(နင်ပေး) - သေတောင်း ပွေးအော် ၊

(ဘုရာ၊) - နင်ပေးဟွေး - နားသေတောင်းနဲ့ ၊

(နင်ပေး) - သေဒျား ပွေးအော် ၊

(ဘုရာ၊) - နားသေဒျားမွေးနဲ့ ၊

(နင်ပေး) - သေတောင်း ပွေးအော် ။

ထားထားသားပို မှုနံ့ပေး ကထင်းဖြိုး နှိုင်းနှောင်တင်
“အောင်းမိုင်လွှဲ - အောင်းလမ်းလွှဲ ’ ရှိနှိုင်းနှောင်မြိုင်၊ နှိုင်း
ငါ နှောင်ငါတဲ့ လောင်းချာဒါတောင်း၊ ပါးမှုနွှဲဆွေတန်” ဝင်၊
အများသွမ်းသွေ ကဲ့ရဲ့လွှဲနှိုင်းနှောင်သွေ။

တို့နှောင်တွေ့၊ နီဗွေးဘုရား ရီယင်းနှိုင်းယို -
(ဘုရား) - “နှင်းပေးဟွေး - နှာအောင်းမိုင်ကို လွှဲဟောင်း-
ကထင်းရီနှိုင်းနှောင်ခါ ပွိုးထမိုင်၊ ‘သေတင်းဗွေး
အော်’ နှာမလောင်းချာတို့နှိုင်းနှောင်ဟောင်း”

(နှင်းပေး) - “ဘုရားမျတ်ဗွေးသြ - ခွေသွင်းနှောင်၊ အောင်းဘွိုး
ဘဝမိုင်၊ လွှဲမကောင်း သေချာတောင်းတင် ‘သေ
တင်းဗွေးအော်’ လောင်းဟေးနှိုင်းနှောင်သွေ။ ဗွေးသြ”

(ဘုရား) - “မွေးငါး နှင်းပေးဟွေး - သားရု သားရု၊ ‘နှာအီး
လွေးမိုင်အီး’ ထင်းရီနှိုင်းနှောင်ခါ ‘သေတောင်းဗွေး
အော်’ ပွိုးထမိုင်၊ နှာမွေ့ လောင်းချာတို့နှိုင်းနှောင်”

(နှင်းပေး) - “ခွေသွင်းမဉ်းသီနှောင်၊ အီးတို့လွေ၊ ဘွိုးဘဝမိုင်၊
သေရီးတောင်းနှောင်မ၊ ‘သေတောင်းဗွေးအော်’
လောင်းချာဟေး နှိုင်းနှောင်သွေ။ ဗွေးသြ”

(ဘုရား) - “မွေးငါး နှင်းပေးဟွေး - သားရု သားရု၊ ‘နှာသေ
တင်းနှဲ့’ ကထင်းရီနှိုင်းနှောင် သေချာဗွေးသြ’ ပွိုးထမိုင်၊

နာမလောင်းချာတို့ နှိုင်းနှိုင်း”

(နှင်းပေး) - “ခွေသွဉ်း အီးသီဟးထာ၊ နှိုင်း၊ အောင်းသေချာတင်
‘သေချာပွေးအော်’ လောင်းချာဟး နှိုင်းနှိုင်းသွူပွေး
ဩ”

(ဘုရား) - မွေးငါး နာပေးဟွေး - သားဝု သားဝု၊ ‘သေချာ
မွေးနဲ့’ ကထင်းရီနှိုင်းနှိုင်းခောင်းခါ ‘သေတောင်းပွေးအော်’
ပွီးထမိုင်၊ နာမလောင်းချာတို့ နှိုင်းနှိုင်းဟောင်း”

(နှင်းပေး) - “ခွေသွဉ်းအီးသီဟး အနီမိုင်၊ အချိန်းမိုင်၊ နှိုင်း၊
သေရီးတောင်းတင် ‘သေတောင်းပွေးအော်’ လင်းချာ
ဟး နှိုင်းနှိုင်းသွူ ပွေးဩ”

(ဘုရား) - “ခွေကရေးရီဒါးအတိုင်း၊ နာကဖြေးချာနှိုင်း၊ မွေး
မဲဉ်းဟောင်းငါး နှိုင်းပေးဟွေး၊ သားဝု သားဝု သားဝု”

ကထင်းတို့နှိုင်းနှိုင်းမ၊ ပါ၊ ကသွမ်းသွေး ကဲ့ရဲ့သားဖုံးနှိုင်း
တဲ့ ကော့မားနေးစွဉ်း အနမ်းဖုံး၊ နီပွေးဘုရား ဟော်၊ သွပ်ငါလွေး
ဖေး တရားတေးမျတ်နှိုင်းယို -

“တကားမူဒိုအပေါင်၊ သူးတေးကောင်းသီးဖုံးဟွေး-
လိုသီးဖုံးယိုနှိုင်း၊ မဲအောင်းသွူတဲ့ ကွပ်ပွီးတထီးတောင်း၊ တထွား
တောင်း ရှပ်နှိုင်းမေ့ သခါးရတရားယိုတင် တွမ်းလိုမဲခွေနှိုင်း၊ ပီ
ချာလို့ဝင်၊ ရှပ်နှိုင်းမေ့ သခါးရတရားယိုနှိုင်း၊ အနီစွ-တသေး

တောင်း၊ ဒုက္ခ - ထာဆင်၊ရယ်၊တူးတန်ချား၊ အနတ္တ - အမည်
ထွာနဲ့မိုင်တဲ့ အထွာချား၊ ခွေကမည်အွဉ်းထွာအတိုင်း၊ တထွာ
တောင်း၊ ခွေနှမ်းမွေးတောင်း၊ ခွေပဲင်းတောင်း၊ လို၊ကထီးကထွား
နဲ့င်းနောင်၊နပ်၊ အောင်တစ်ပေးချား၊ ဝါးအောင်ခံ မုတ်ဆို၊ခြယ်
တင် ကလွှပ်ထန်းလ၊ချာနောင်၊ အောင်တစ်ပေးချား၊ အနဲ့င်းနောင်၊
နေနေ လို၊ကလွှပ်လ၊ထာ၊သီ ကတိုးထင်းဒါ၊ လို၊ခမ်း လူ၊ရပ်
ဗျဟွားမျတ်သူ၊နောင်၊ အောင်ဆွေပေးလွှမ်း၊ တကားမူး တကား
ခိုသီးဖုံးဟွေး”

သစ်တရာ၊ကသွတ်တဲ့ ထာ၊ထ၊သားပိုမူးနံ၊နပ်၊ လ၊စွဉ်း
တမင်တဖိုလ်း တိုးစွဉ်း သောတားပန်း အရန်းနောင်၊သွ။

အနီ၊နောင်၊ အဖါစူပလွတ်၊တင် ထာ၊လောင်းကြင်း လွေ၊
ထောင်းဗား အပိုမူးသ၊အင်တွေ့၊ သီမူးနံ၊စွေ့၊ထို၊စွဉ်းချား၊ တိုး
ထင်းစွဉ်း တုသီးတားလူ၊ခမ်း၊ အဖါတဲ့ ခိုးလျားငါးတင် လွေ၊နား
နီဗွေ့ဘုရာ၊ တရာ၊ထိခွေ၊ လွေ၊အွေ၊နီဗွေ့ဘုရာ၊ တရာ၊ထိစုံ၊ ထင်း
အံ့စွဉ်းကျောင်၊၊ ဗွေ့ရဟန်း၊ အားထုတ်တရာ၊ ဝိပဿနားတွေ့၊
ထွာစွဉ်းချား ရဟန္တာနောင်၊သွ။

(မွေပဒ အဋ္ဌကထာ၊ ဒု - ၁၁၁)

ထာ၊ထ၊သားဂိုမူး ဝတ္ထုကဗျာ

- ၁။ အားဠဝီးနှင့် - အကျင်၊ဟောင်းငါး
 အီးသီယိုဟွေး - ယူးမွေးလွှဲပါ၊
 သိုမ်နောင်းထင်းဗွေ - တင်းသေထာ၊ဒါး
 ထာ၊ထီးမဲဉ်း - စီးစဲဉ်း သေငါငါ ။
- ၂။ အောင်းမိုင်၊လွဉ်အီ - ထင်းရီနောင်၊တား
 ခွေသွဉ်းသေတင်း - ဝွေ၊လောင်းထွူထာ၊
 အင်းဘွံးမိုင်၊ထွာ - သေချာမဒါး
 နောင်၊မလောင်း - သေတင်း ဖြေးဟွန်ချာ ။
- ၃။ အီးလွေ၊မိုင်၊အီ - ထင်းရီနောင်၊တား
 ခွေသွဉ်းသေတင်း - ဝွေ၊လောင်းထွူထာ၊
 အီးလွေ၊ဘွံးမိုင်၊ - ခြိုင်းဖြိုင်းမဒါး
 နောင်၊မလောင်း - သေတောင်း ဖြေးဟွန်ချာ ။
- ၄။ နာ၊သေတောင်းနဲ့ - နောင်၊တဲ့ ရီဒျား
 သေဒျားသွူဩ - လောင်းတောထွူထာ၊
 အီးသီဟးယို - သ၊ကိုသေဒျား
 ကွပ်နောင်၊တား - သေဒျား လောင်းဟွန်ချာ ။

- ၅။ နာ၊သေချားနဲ့ - နောင်တွဲ ရီချား
ခွေသွဉ်းသေတင်း - ဝွေလောင်းထွူထား၊
အီးသီနီ၊မိုင်၊ - ခြိုင်းဖြိုင်းမဒါး
နောင်၊မလောင်း - သေတင်း ဖြေးဟွန်ချာ ။
- ၆။ ပေးတန်မူးခို - မဲ့ယိုပါချား
မဲ့ခွေတဖြောင်း - ထီးတောင်းတရာ၊
ရုပ်နာမ်းသေဟွေး - ဆွေမွေးလွဉ်းငါး
လ၊ချမ်းသာ - ခြောင်၊ ဝါးလွစ်ချာ ။
- ၇။ တရာ၊ထွူသင်၊ - နင်၊နောင်၊ယံငါး
တမင် တဖိုလ်း - လ၊တို့၊ထွူထား၊
သောတာပန္န - ယံကျ အရိယား
လို၊လင်တာ - ချမ်းသာ၊ လ၊ငါငါ ။
- ၈။ နင်၊ပေးသက်သင်၊ - နီ၊နောင်၊စွဉ်းချား
တို့၊ထင်းလူ၊ခမ်း - ဝွေ၊နမ်းနောင်၊ရာ၊
အပါမိုင်စင်၊ - ကျို၊လင်၊ ဘားဝနား
ရဟန္တာ - ဆန်၊ငါး ကံ၊မာ၊ထွာ ။

ဘားဝနားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) ထွူယိုသွူ။

ငေါင်းရီလွှဲခန့်

- ၁။ ဗွေဘုရား အောင်းအထန်း ၈-ပါးနှင့် တမ်းနယ်ထွူတင် သစ္စကပရိဗိုဇ် ဒါးဝါးဒ ပါးမိုင်ထျှ၊ ကားမိုင်ရှာနောင်တဲ့ တမ်းနယ်ပါလှဲင်း။
- ၂။ သဗ္ဗိတိယော - ဂါးထားယိုတပျတ်နောင်၊ ပြန်းပအိုဝ်းဖေး မွိုင်။
- ၃။ နင်္ဂိသားခါးသီးမါ ငေါင်းငါဆွဲမး (အငါ-၁၀) အရွှတ် (အအဲဉ်း) နောင်၊ တမ်းနယ်မွိုင် (အမိပ္ပယံး လိုးတင်း)။
- ၄။ ပဉ္စဝဂ္ဂိဇတ်ပါ၊ ဘွဲ့တော့အမဉ်းဖျဲနောင်၊ တမ်းနယ်ထွူတင် အပါးမိုင်၊ အနီမိုင်၊ ထွာသောတာပန်းနောင်တဲ့ တမ်းနယ် ပါလှဲင်း။
- ၅။ (က) ပုရိမဝါး (ခ) ပစ္ဆိမဝါး ကဆိုးဟးအချိန်းကားလ တယ်းအနီမိုင်၊ ဗလွေအနီမိုင်၊ တမ်းနယ်ထွူတင် ပုထု ဇဉ်း ဝါးတန်တွမ်း ရဟန္တာဝါးပေးနောင်၊ အပါးမိုင်၊ ရိုးသေး ဟး (ဝဲင်းဟး) အပါးမိုင်ဟောင်း။
- ၆။ ပရိက္ခရား ၈-ပါးနောင်၊ တွက်နယ်ထွူတင် နောင်ကိုတပါ တောင်း ထီတွမ်းခင်းမါးနောင်၊ အီးဖြေးဟး အမျိုးမိုင်။

- ၇။ ပရိက္ခရာ၊ ၈-ပါးကဗျာ အမိုင် (၂) တွမ်း အမိုင် (၃)နောင်၊
တမ်းနယ်စံ၊မြိုင်။
- ၈။ ဆို့တယ်ပွဲ၊ သရဏဂုံ၊ ၄-မျိုးနောင်၊ တမ်းနယ်ထွူတင်
ပထမတမျိုးနောင်၊ သျှင်နယ်ပါ အမိပ္ပါယ်ဟိုင်း။
- ၉။ ဘုရားစိုးစခါနောင်၊ အွဉ်းထွေးသေးခါ၊ ဥပုသ်အနီမိုင်၊
အနီမိုင်ဖုံ၊ တမ်းနယ်ထွူတင် သဉ်သွမ်၊ (သီးလသွမ်ပါ၊)
နောင်၊ ပွိုးထမိုင်၊ မဟဲ့ဗားတို့၊ “ဥပေါသထသီလ -
ဥပုသ်သီးလ” နှိုင်းမိုင်ဟောင်း။
- ၁၀။ နီဗွေးဘုရားရီ ထာထေးသားပိုမူး နှိုင်းမိုင်၊ မူးနံ၊နောင်၊
လင်းချာနှိုင်းမိုင်၊ တမ်းတွက်နယ်ထွူတင် ငေါင်းလင်းချာ
အဆိုင်သွတ်တငါနပ်၊ သျှင်နယ်ပါ အမိပ္ပါယ်နော။

တောင်ခါ - အရန်းထိုလဲဉ်းတင် ငေါင်းရီလွှဲခန့် အဖြေမဲဉ်း
နပ်၊ ထွေးချာဒျားသွော့၊ ဖြေရဒါဒျားနောင်မ၊
တမ်းပျုနယ်တောင်းဒွမ် နောင်သွူ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး

ထွားချင်း သွဉ်တန်သားအရွယ်တွမ်း ဗဟိုးသွဉ်တန်မွူးနီ၊
ပေါင်တင် ကတမ်းထန်းဖေးရီး ကအင်းလိုသေမွိုင်၊ ကအင်းလို
ကျင်သွံ့အီမွိုင်၊ ထာ၊ကေးညိုးကထွာအီမွိုင်စား ဘားသာရေး
ဗဟုသုတ အမိုင် (၂) နဝ်၊ ထွဲလဲဉ်းသွဲ တခွိုင်းကားယိုသွဲ။

- ဘုရာဟော်နယ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်အင်း ၄-မျိုး -
- ၁။ ဗဟုသုတ အောင်းဆွေပေး၊ ကသေအတိုင်းပေးနောင်၊
တလွောက်နားလွဉ်တောင်း ။
 - ၂။ ဗဟုသုတ အောင်းဆွေပေး၊ ကသေအတိုင်းပေးနောင်၊
လွောက်နားလွဉ် ။
 - ၃။ ဗဟုသုတ အောင်းအာတန်ဒျား၊ ကသေအတိုင်းနောင်၊
တလွောက်နားလွဉ်တောင်း ။
 - ၄။ ဗဟုသုတ အောင်းအာတန်၊ ကသေအတိုင်းနောင်၊
လွောက်နားလွဉ်။

ပုဂ္ဂိုလ်အောင်းလစ်မျိုး လိုအင်းလစ်စား နဲင်းနဝ်တင်
ဗဟုသုတ အောင်းသွဲတဲ့ တလွောက်နားလွဉ်တောင်း ပုဂ္ဂိုလ်
အမျိုးစားနောင်နဝ်၊ အကျိုးတပေါ်ထွာတောင်း။

ဗဟုသုတတဲ့အောင်း လွောက်တဲ့လွောက်နား ပုဂ္ဂိုလ်
အစားနောင်နောင်မ၊ အကျိုးထွာအာနောင်သွဲ။

ကွပ်နပ်မ၊ ကထင်းလွဉ်၊ ကသွဉ်ဗား၊ ကဒီးလ၊ ဗဟုသုတယိုအတိုင်း၊ နီတွက်ဝင်တား၊ ချမ်းသားကထွာအီ အချက်ဖုံးနောင်၊ လွှောက်နားကျင်းသွံ၊ လွေ့သွေ့ ပငါပရာ၊ မဉ်းလွှောက်နားကျင်းသွံ၊ လွေ့နဲင်းနောင်မ၊ လိုချမ်းသား လူချမ်းသား နီဗွာန်းချမ်းသား၊ ချမ်းသားယိုသွံပါ၊ ကကျို၊ စာအလွိုက် ထွိုက်ရာ၊ ထွိုက်ရာ၊ အီးလ၊ ဗားနောင်သွ။

သုတသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ပွေးစင်၊ ပွေးသျှင်၊ ထွူအောင်း၊ မျင်းလဲဉ်းသွ။ တင်၊ မြိုင်းမြိုင်းသန်၊ သန်၊ ချမ်းချမ်းသားသား ကသေ ကဒီးအတိုင်း၊ လွှောက်နား ထူးသွံ၊ နွောင်ထွူထွေ့၊ ချမ်းသားသွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ ရာအတိုင်း၊ မွိုင်မွိုင်ခွ၊ သ၊ ယံကလ၊ လွေ့သွေ့၊ စွမ်းဝီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာနော။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒီးသွ။ ရင် - ခွန်နင်အတား
သေဒီးတိုင်းဟွေး - လွှောက်မွေးနောင်ရာ၊
လိုလူနီဗွာန်း - ဝိဗွာန်းချမ်းသား
ထွိုက်ရာဖေး - ဟပ်သေး ထင်းငါငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒီးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရာ၊
သွဉ်ဖေးဝင်နော - ကူကောအမျာ၊
နီဒီးဝင်သေ - မဲ့လေချမ်းသား
ယိုဆိုင်တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။

- ၃။ ဗဟုသုတ - ယံကျသွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃား ခွန်နင်း
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်းခွ၊ သျှိုသွင်း
 သွံချမ်းသာ - လ၊ဗား ပွန်ပိဝင်း ။

စင်တန် - သီးသင်း
 (၁၈ - ၃ - ၉၄)

ဘားသာရေး ဗဟုသုတ အမဲ့င် (၂) ယိုနဝ်၊
 နိဗ္ဗိတံ - ထွဲလဲဉ်းသွဲ။

ဘားသာရေး ဗဟုသုတ (၂)
 စီးထွဲ ၁၃၇၈-ဗား၊ ဒဲဉ်စေင်မားနီး ၊ ဗုဒ္ဓဟူး
 (၂၈ - ၁၂ - ၂၀၁၆) မွူးရင်၊ခိုး
 ခြပ်တဲပ်စဲစ်ဆေ၊ ၁၃၇၉-ဗား၊ ဝါးခေါင်းဆန်၊(၉)နီး
 မွူးနီးအဂီ၊ (၁-၈-၂၀၁၇)